

Przedstawione opracowanie pokazuje wyniki prowadzonych działań, jakie na rzecz zdrowia publicznego społeczeństwa powiatu nizańskiego podejmował w roku 2019 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nisku.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej wynikają z zapisów ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i ukierunkowane są na promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia, bezpieczeństwem zdrowotnym wody, ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz na zapobieganie powstawania chorób, w tym zakaźnych i zawodowych, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez nowe narkotyki, a także prowadzenie działalności oświatowo-zdrowotnej.

Przy realizacji zadań uwzględniono szacowanie ryzyka, wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego, Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz bieżącą sytuację epidemiologiczną.

Oprócz działalności kontrolno-restrykcyjnej prowadzono również działania, które miały na celu zachęcenie poszczególnych grup społeczeństwa do dbania o zdrowie swoje i innych poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych.

Podejmowano także czynności kontrolne związane z wpływającymi interwencjami konsumenckimi oraz działaniami akcyjnymi wynikającymi bieżącej sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu.

SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA WYBRANYCH CHOROÓB ZAKAŻNYCH

Choroby zakaźne i zakażenia stanowią nadal istotny problem zdrowia publicznego, zapobieganie i ich zwalczanie wśród ludzi jest nadal jednym z kluczowych zadań realizowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

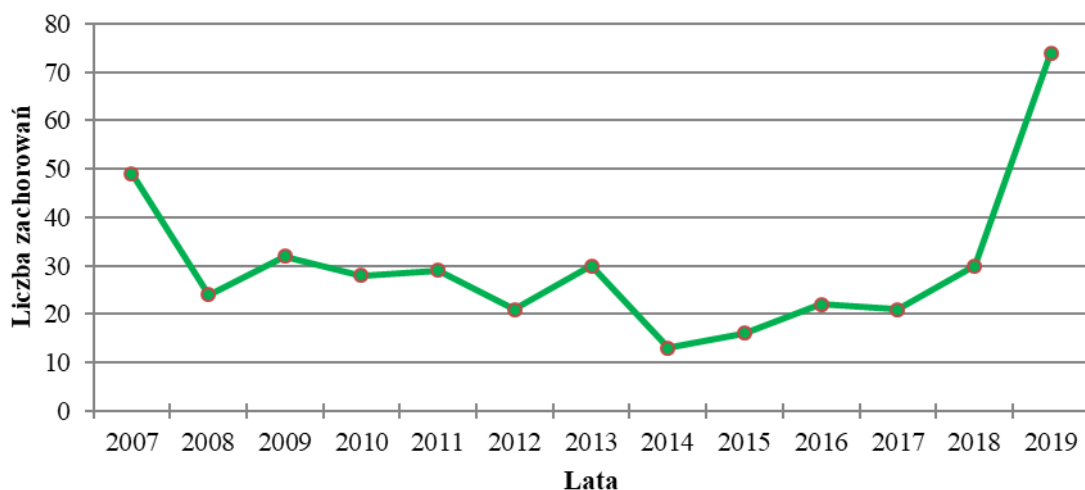
Zadania, które realizowane były w powiecie niżańskim w 2019 roku to następstwo sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych i zakażeń w powiecie, kraju i na świecie. Na podstawie zgłoszeń przypadków zachorowań, zakażeń i zatruc wpływających do Stacji z podmiotów leczniczych oraz informacji uzyskanych z innych źródeł prowadzona była rejestracja chorób zakaźnych pozwalająca na bieżący monitoring i ocenę sytuacji epidemiologicznej w powiecie oraz wczesne podejmowanie ewentualnych działań przeciwepidemicznych.

Opracowanie przedstawia dane dotyczące kształtowania się sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych na terenie powiatu niżańskiego w 2019 roku w stosunku do roku 2018.

W 2019 roku zaobserwowano wzrost zachorowań na **choroby przenoszone drogą pokarmową**, a wśród nich: salmonellozy, bakteryjne i wirusowe zakażenia jelitowe oraz biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

Na salmonellozy zachorowało 74 osoby (w 2018r. – 30), wśród których podobnie jak w 2018 roku dominował szczep *Salmonella* Enteritidis (4 przypadki *Salmonella* Typhimurium). Nie odnotowano przypadków salmonellozy pozajelitowej (w 2018r – 1). Znaczący wzrost zachorowań wynikał ze zgłoszonych 3 ognisk zatruc pokarmowych (2 w domach prywatnych, 1 w domu weselnym) w stosunku do roku 2018, w którym odnotowano 1 ognisko w domu prywatnym. W analizowanym okresie nastąpił spadek zarejestrowanych nosicieli salmonelli 10/16 w porównaniu do roku poprzedniego.

Salmonelloza

Na wirusowe zakażenia jelitowe ogółem zachorowało 114 osób, co w porównaniu do 24 przypadków zarejestrowanych w 2018r. daje znaczący wzrost. Ze 114 przypadków 96 stanowiły rotawirusy, 17 adenowirusy i 1 norowirus.

Tab. 2. Zachorowania na wirusowe zakażenia jelitowe w latach 2018 i 2019

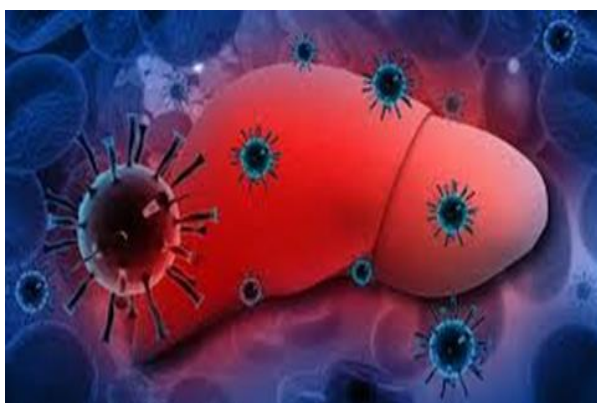
Rok	Wirusowe zakażenia jelitowe, w tym u dzieci do lat 2				
	Rotawirusy	Norowirusy	Adenowirusy	Ogółem	U dzieci do lat 2
2018	16	0	8	24	10
2019	96	1	17	114	41

Zachorowania na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO zanotowano u 133/ 98 osób. Niewielki wzrost zarejestrowano na inne bakteryjne zakażenia jelitowe 14/12, które w 2019 r. wywołane były tylko przez bakterie *Clostridium difficile*.

U dzieci do lat 2 wzrost miał miejsce w przypadku biegunek i zapaleń żołądkowo-jelitowych 62/40 oraz wirusowych zakażeń jelitowych 41/10. Nie zanotowano bakteryjnych zakażeń jelitowych w omawianym przedziale wiekowym (w 2018r. – 2 przypadki).

W analizowanym okresie zanotowano pojedyncze zgłoszenie ogniska epidemicznego zakażenia szpitalnego w Szpitalu Powiatowym im. PCK w Nisku, które wywołane było przez bakterie *Clostridium difficile*.

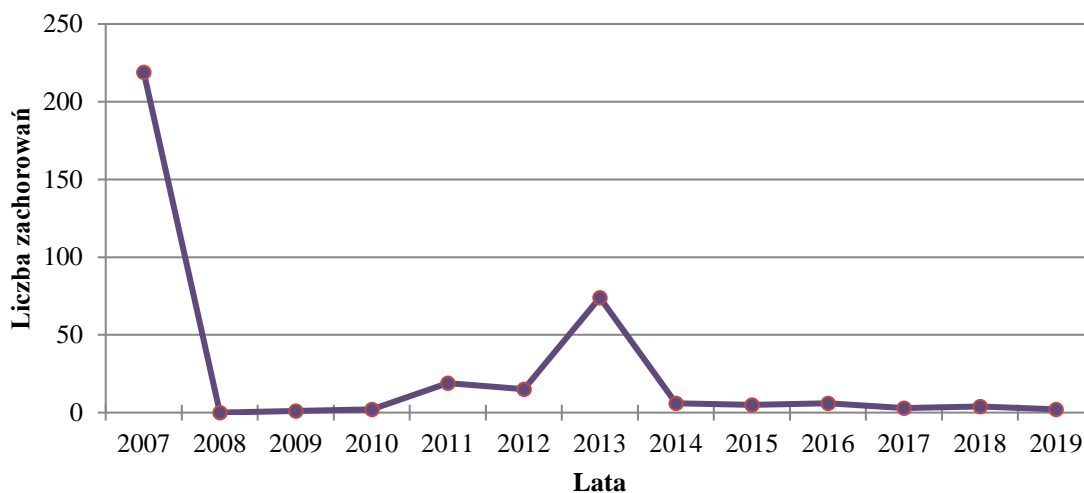
Współczynnik zapadalności (na 100 000 mieszkańców) na **zakażenia krwiopochodne**, do których zaliczyć możemy wirusowe zapalenie wątroby typu B wynosił 2,99 (2 przypadki zgłoszone w 2019r.). Podobnie jak w 2018r. zarejestrowano pojedyncze zachorowanie na wirusowe zapalenie wątroby typu C. Nie odnotowano nowo wykrytych zakażeń HIV.

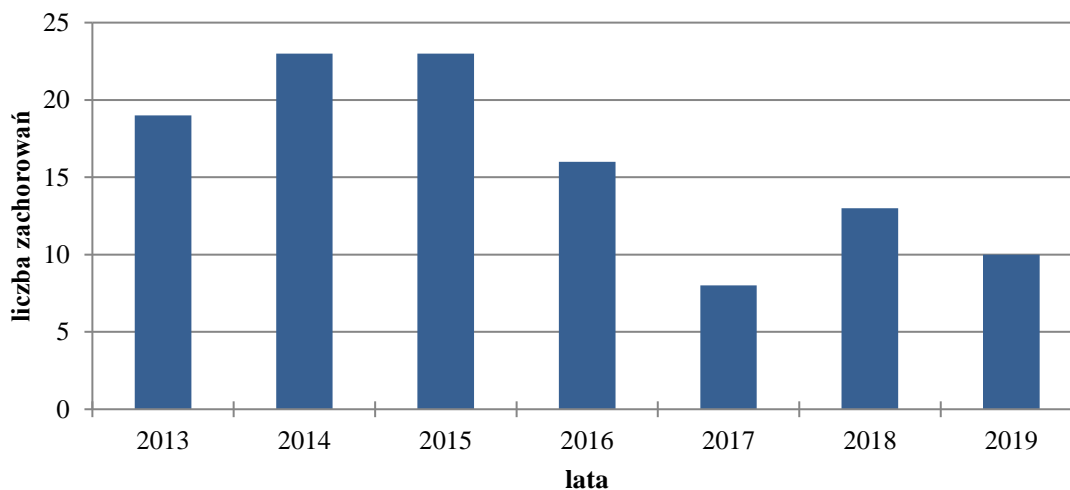
W analizowanym okresie zgłoszono 1 przypadek **choroby inwazyjnej** wywołanej przez bakterie *Streptococcus pneumoniae*, która przebiegała w postaci zapalenia opon mózgowych i/lub mózgu oraz 4 przypadki zapalenia opon mózgowych innych i nieokreślonych (4/3).

Szczepienia ochronne w znaczący sposób przyczyniają się do zwalczania chorób zakaźnych; widoczne jest to w statystyce **chorób przeciwko którym są one prowadzone** m.in. w śwince 3/4, różyczce 2/4 oraz gruźlicy 10/13 (na którą chorowały jedynie osoby dorosłe).

Różyczka

Gruźlica

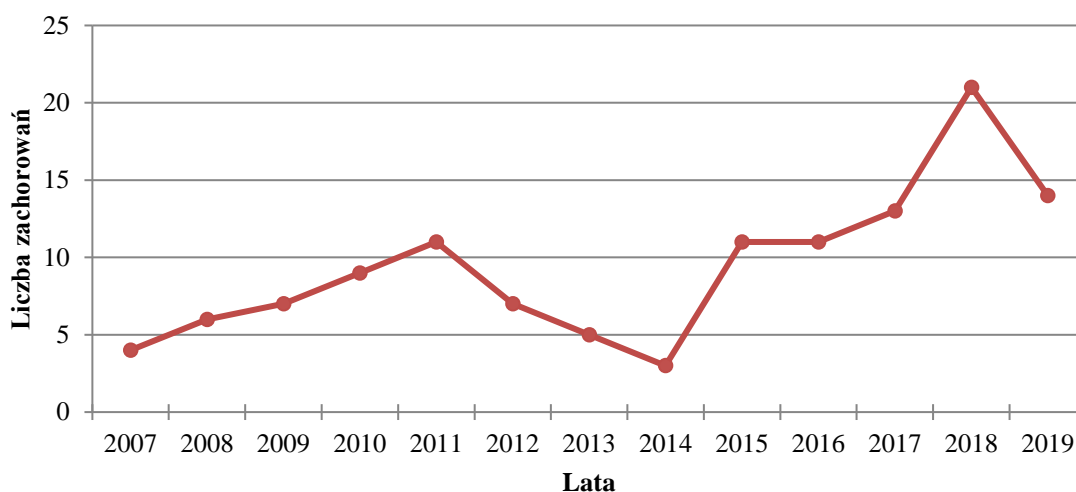

Nastąpił wzrost zachorowań na ospę w porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego 263/169.

Zaobserwowano spadek zachorowań na szkarlatynę – 14 przypadków w 2019 r. (201 r. – 21) oraz różę – 3 zachorowania (w roku poprzednim 8).

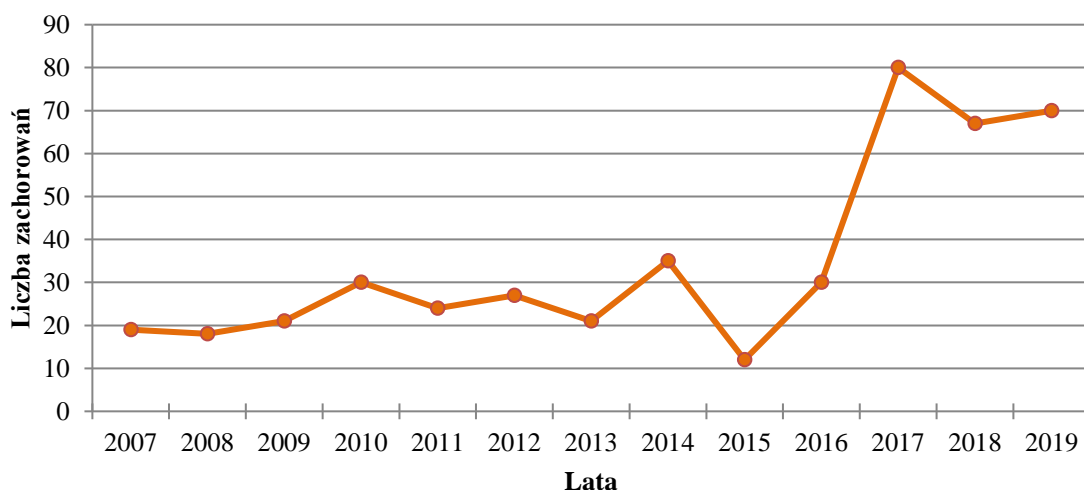
Płonica (szkarlatyna)

Zarejestrowano 1 potwierdzone zachorowanie na odrę oraz 2 podejrzenia zachorowania (w 2018r. – 1 przypadek), które zostały ostatecznie wykluczone na podstawie badań. Zanotowano pojedynczy przypadek **choroby przenoszonej drogą płciową** – kiły.

W przypadku **chorób odzwierzęcych** niewielkiemu zwiększeniu uległa liczba zachorowań na boreliozę (70) w stosunku do roku poprzedniego, kiedy opracowano 67 przypadków zachorowań po ukąszeniu przez kleszcza.

Borelioza z Lyme

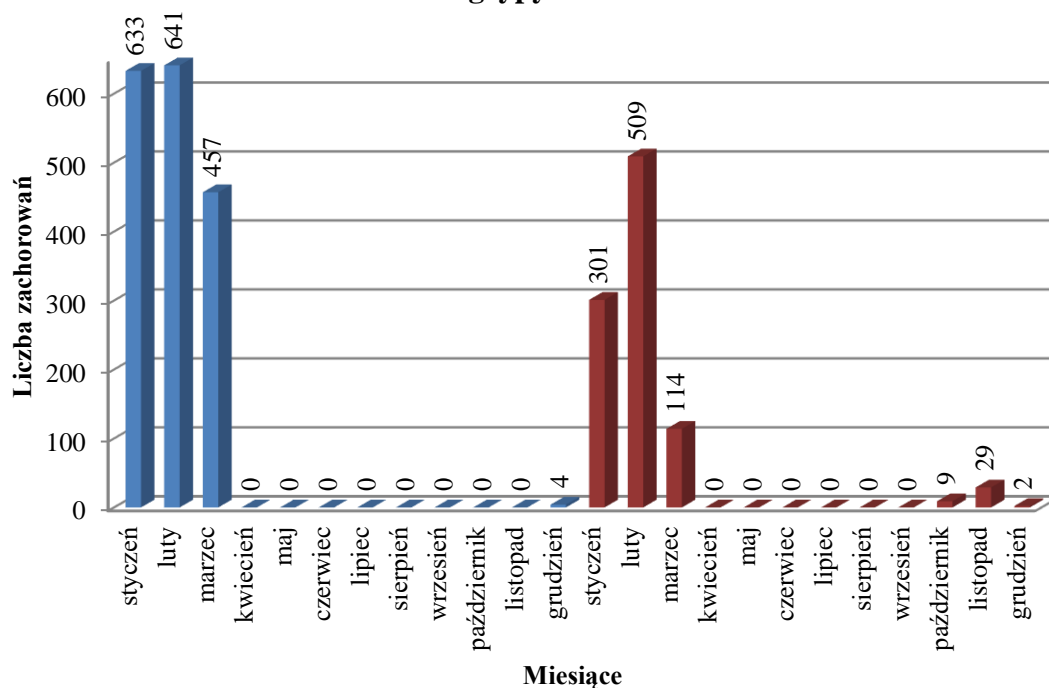

W dalszym ciągu istotnym problemem pozostają pokąsania przez zwierzęta (bezpasmańskie psy i koty), czego konsekwencją jest konieczność szczepień przeciw wścieklicznie. W 2019r. 20 osób poddało się szczepieniom przeciwko wścieklicznie (15 osób było pokąsanych przez psy nieznanego, 5 przez nieznanego koty); w odniesieniu do 2018r. znajdowały się one na porównywalnym poziomie (21 przypadków).

Ogółem zgłoszono i opracowano 117 przypadków pokąsań przez zwierzęta (psy, koty, jelenia), z czego 89 pogryzień przekazano do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Nisku w celu podjęcia obserwacji zwierzęcia w kierunku wykluczenia wściekliczny.

W 2019 roku zanotowano spadek zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę sezonową. Zarejestrowano 964 przypadki zachorowań, natomiast w 2018 roku było ich 1735.

Sezon grypy 2018/2019

Podobnie jak w latach ubiegłych kontynuowano działania w ramach nadzoru epidemiologiczno-wirusologicznego nad grypą, opartego na systemie SENTINEL, którego

głównym celem jest pobieranie od pacjentów podejrzanych o zachorowanie na grypę materiału do badań wirusologicznych. W nadzorze SENTINEL w 2019 roku uczestniczył 1 podmiot leczniczy – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Zarzeczcu. Pobrano do badania 13 wymazów od osób chorych, z których wyizolowano 6 potwierdzonych przypadków wirusa grypy typu AH1N1. Wirusa wyizolowano również z próbek pobranych w ramach nadzoru nad grypą prowadzonego przez placówki szpitalne (badania potwierdziły grypę AH1N1 i grypę typu A).

Rok	Grupy wiekowe wg lat				
	0-4	5-14	15-64	65 i więcej	Ogółem
2018	214	513	812	196	1735
2019	102	224	500	138	964

Tab. 1. Zachorowania na grypę w latach 2018 i 2019

W roku 2019 opracowano 609 wywiadów epidemiologicznych dotyczących zgłaszanych chorób zakaźnych, pobrano 389 próbek od osób ze styczności, nosicieli i ozdowieńców, w tym 1 w kierunku odry i 13 w kierunku grypy.

Poniżej w tabeli przedstawiono choroby zakaźne zarejestrowane w 2019r. na terenie powiatu niżańskiego w zestawieniu z rokiem poprzednim. Uwzględniono współczynnik zapadalności w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców.

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań			
	Rok 2018	Współczynnik zapadalności	Rok 2019	Współczynnik zapadalności
Salmonellozy przyp. potwierdzone	30	43,21	74	110,80
przyp. prawdopodobne			52	77,86
			22	32,94
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe ogółem	12	17,88	14	20,96
w tym u dzieci do lat 2	2	2,98	0	
Wirusowe zakażenia jelitowe ogółem	24	35,76	114	170,68
w tym u dzieci do lat 2	10	14,9	41	61,39
Biegunki i zap. żołąd.-jelitowe BNO ogółem	98	146,02	133	199,13
w tym u dzieci do lat 2	40	59,6	62	92,83
Tularemia	1	1,49	-	-
Szkarlatyna	21	31,29	14	20,96
Róża	8	11,92	3	4,49
Borelioza z Lyme	67	99,83	70	104,81
Choroba Creutzfeldta-Jakoba (CJD)	1	1,49	-	-
Pokąsania przez zwierzęta (osoby szczep. p. wścieklicznie)	21	31,29	20	29,94
Ospa wietrzna	169	251,82	263	393,77
Odra	1	1,49	1	1,50
WZW typu C	1	1,49	1	1,50
WZW typu B	-	-	2	2,99
Nowo wykryte zakażenia HIV	1	1,49	-	-
Różyczka	4	5,96	2	2,99
Świnka	4	5,96	3	4,49
Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	3	4,47	4	5,99
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> inwazyjna (zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu)	-	-	1	1,50
Grypa	1735	2585,23	964	1443,33
Nosiciele salmonellozy	16	23,84	10	14,97
Kiła	-	-	1	1,50
Gruźlica (w tym mykobakteriozy)	13	19,37	10	25,45
Nowo wykryte zakażenia HIV	1	1,49	-	-
Wirusowe zapalenie opon mózgowych inne określone i nieokreślone	1	1,49	-	-

SZCZEPIENIA OCHRONNE

W Polsce szczepienia ochronne są realizowane w oparciu o obowiązujący Program Szczepień Ochronnych (PSO), który jest co roku aktualizowany i ogłaszany w formie Komunikatu przez Głównego Inspektora Sanitarnego w Dzienniku Urzędowym Ministra Zdrowia.

Obowiązujący Program Szczepień Ochronnych w 2019 roku przedstawiał się następująco:

* *wzw B - wirusowe zapalenie wątroby typu B*

** *Hib - inwazyjne zakażenie Haemofilus influenza typu b*

*** *Polio -ostre zapalenie rogów przednich rdzenia kręgowego (choroba Heinego Medina)*

wiek		gruźlica	WZW typu B*	blonica	teżec	krztusiec	Hib**	Poliomylitis***	Streptococcus Pneumoniae	odra	świnka	różyczka
1 rok życia	1 doba życia											
	2 miesiąc życia											
	4 miesiąc życia											
	5-6 miesiąc życia											
	7 miesiąc życia											
2 rok życia	13-15 miesiąc życia											
	16-18 miesiąc życia											
6 rok życia												
10 rok życia												
14 rok życia												
19 rok życia												

Program Szczepień Ochronnych reguluje kwestie wieku i zakresu wykonywanych szczepień ochronnych, obejmuje szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży od urodzenia do 19 roku życia, tj:

- szczepienia obowiązkowe (finansowane z budżetu państwa) realizowane w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego bez dodatkowych opłat,
- szczepienia obowiązkowe dla niektórych grup (również bezpłatne), np. szczepienia przeciwko ospie wietrznej dla dzieci z obniżoną odpornością lub przebywających w żłobkach, – szczepienia zalecane (nie finansowane z budżetu państwa).

Na terenie powiatu nizańskiego w 2019r. szczepieniom ochronnym podlegało 11 419 dzieci i młodzieży do 19 roku życia. Szczepienia realizowane były w 18 podmiotach leczniczych - w punktach szczepień spełniających wymogi gabinetu diagnostyczno –zabiegowego, w których wykonano 35 kontroli. Kryteria kontroli obejmowały: ocenę stanu sanitarno – technicznego punktów szczepień, realizację

PSO, zachowanie łańcucha chłodniczego w obiekcie i podczas transportu preparatów szczepionkowych, prawidłowe dokumentowanie wykonanych szczepień oraz prowadzenie dokumentacji związanej ze zgłaszaniem niepożądanych odczynów poszczepiennych. W podmiotach leczniczych preparaty szczepionkowe przechowywane były w warunkach spełniających kryteria łańcucha chłodniczego. Spośród skontrolowanych 18 punktów szczepień jeden nie posiada całodobowego, elektronicznego systemu monitorowania warunków chłodniczych przechowywanych preparatów szczepionkowych z powiadamianiem w formie SMS i monitoringu temperatury szczepionek. Temperatura sprawdzana jest tam przez osobę odpowiedzialną dwa razy dziennie, po rozpoczęciu pracy i po jej zakończeniu oraz w dni wolne od pracy i święta. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie transportu, przechowywania i przestrzegania terminów ważności szczepionek.

Realizacja w 2019r. obowiązującego Programu Szczepień Ochronnych w powiecie nizańskim w porównaniu do roku 2018:

Choroba, przeciwko której podejmowane są szczepienia	% wyszczepienia rok 2019	% wyszczepienia rok 2018
przeciwko WZW typu B u dzieci w 2 roku życia	98,8	100,0
przeciwko Haemophilus influenzae typu b u dzieci w 2 roku życia	99,2	99,3
przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi u dzieci w 2 roku życia	99,2	99,3
przeciwko odrze, śwince i różyczce u dzieci w 2 roku życia	70,0	77,9
przeciwko poliomyelitis u dzieci w 2 roku życia	99,2	99,3
przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi u dzieci w 6 roku życia	68,3	69,9
przeciwko odrze, śwince i różyczce u dzieci w 10 roku życia	75,0	81,4
przeciwko błonicy i tężcowi u młodzieży w 14 roku życia	84,7	82,8
przeciwko błonicy i tężcowi u młodzieży w 19 roku życia	53,5	66,0

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia, z dnia 21 grudnia 2010 roku, w sprawie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz kryteriów ich rozpoznawania, PPIS w Nisku rejestruje niepożądane odczyny poszczepienne (NOP) zgłaszane przez świadczeniodawców wykonujących szczepienia ochronne.

Kryteria niepożądanego odczynu poszczepiennego obejmują odczyn:

ciężki – zagrażający życiu (wymaga hospitalizacji w celu ratowania zdrowia, może prowadzić do trwałego ubytku sprawności fizycznej lub umysłowej, może kończyć się śmiercią);

poważny – duże nasilenie objawów w postaci znacznego obrzęku kończyny, silnego jej zaczerwienienia, wysokiej gorączki (nie wymaga zwykle hospitalizacji w celu ratowania zdrowia, nie prowadzi do trwałego uszczerbku dla zdrowia, nie stanowi zagrożenia dla życia);

łagodny – nie ma szczególnie dużego nasilenia, a charakteryzuje się występowaniem miejscowego obrzęku kończyny, silnego miejscowego zaczerwienienia, gorączki.

W 2019 zgłoszono 3 łagodne niepożądane odczyny poszczepienne. Dzieci były hospitalizowane w związku z niepożądanym odczynem poszczepiennym, ale w pełni powróciły do zdrowia. Obecnie stosowane szczepienia ochronne niosą wielokrotnie mniejsze ryzyko wystąpienia poważnego NOP-u niż konsekwencje wynikające z zachorowania na chorobę zakaźną, przed którą szczepienie chroni.

Poza obowiązkowym kalendarzem szczepień ochronnych istotną rolę w profilaktyce chorób zakaźnych odgrywają tzw. szczepienia zalecane, nie finansowane ze środków znajdujących się w budżecie ministra właściwego do spraw zdrowia. Z tej formy profilaktyki mogą skorzystać osoby w różnym wieku w zależności od wskazań do stosowania danych preparatów szczepionkowych.

Liczba zaszczepionych na wybrane szczepienia zalecane w 2019 i 2018 roku:

Rodzaj szczepienia	2019 rok	2018 rok
p/ grypie	930	995
p/WZW B	191	315
p/kleszczowemu zapaleniu mózgu	36	8
p/rotawirusom	36	37
p/neisseria meningitidis	9	30

Podmioty wykonujące działalność leczniczą

Na koniec 2019r. w ewidencji PSSE w Nisku widniało ogółem 106 podmiotów wykonujących działalność leczniczą w ramach otwartej służby zdrowia. W stosunku do poprzedniego roku sprawozdawczego ilość obiektów zmniejszyła się o 2 podmioty.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę w placówkach służby zdrowia są wodociągi sieciowe. Podobnie jak w latach poprzednich w ocenie tej nie są uwzględnione indywidualne, indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie i pielęgniarskie oraz grupowe praktyki pielęgniarskie z uwagi na brak danych. Na koniec 2019r. jakość wody w placówkach służby zdrowia zaopatrywanych przez wodociąg sieciowy w Zarzeczcu była warunkowo przydatna do spożycia ze względu na przekroczenia barwy, mętności, żelaza i manganu. W ciągu roku sprawozdawczego wydano również decyzje dot. warunkowej jakości wody z wodociągów sieciowych w Nowosielcu i Bielińcu. Zostały one wygaszone po uzyskaniu prawidłowych wyników badań wody.

Wszystkie skontrolowane w 2019 roku obiekty służby zdrowia zaopatrzone były w bieżącą ciepłą wodę. Według wyjaśnień kierowników obiektów typu przychodnie, ośrodki zdrowia i poradnie poddanych w b.r. kontroli, temperatura wody ciepłej w punktach czerpalnych utrzymywana była na poziomie 55-60°C, w celu zapobiegania wystąpieniu bakterii Legionella.

Nieczystości płynne odprowadzane były w większości obiektów do sieci kanalizacyjnej. W pozostałych przypadkach do zbiorników bezodpływowych. Uregulowania do odbioru nieczystości płynnych zawarte były w umowach pomiędzy podmiotami leczniczymi, a zakładami świadczącymi usługi komunalne.

W 2019r. nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie usuwania ścieków.

Odpady gromadzone były w pojemnikach lub kontenerach usytuowanych na terenie placówek. Wszystkie placówki zaopatrzone były w wystarczającą ilość pojemników na odpady komunalne. Pojemniki i kontenery utrzymywane były w odpowiednim stanie sanitarnym i technicznym. Wszystkie obiekty posiadały umowy na odbiór odpadów komunalnych z firmą posiadającą wymagane zezwolenie. W placówkach służby zdrowia kontrolowanych w 2019 roku nie stwierdzono uchybień w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Podmioty lecznicze poddane w 2019 roku kontroli stosowały opracowane przez siebie, szczegółowe procedury postępowania z odpadami medycznymi oraz instrukcje selektywnego zbierania odpadów medycznych w miejscu ich wytwarzania i w miejscach wezwania zgodnie z ich właściwościami i sposobem unieszkodliwiania. Odpady zakaźne gromadzone były w czerwonych, wytrzymałych workach jednorazowego użytku, a odpady zakaźne o ostrych

końcach i krawędziach w czerwonych plastikowych pojemnikach. Worki i pojemniki wypełniane były do max 2/3 ich objętości i przechowywane na stanowiskach pracy nie dłużej niż 72 godziny. Worki i pojemniki były właściwie oznakowane. Z uwagi na niewielką ilość odpadów medycznych wytwarzanych przez podmioty lecznicze w 2019r., ich magazynowanie wstępne odbywało się w przygotowanych specjalnie do tego celu lodówkach, zaopatrzonych w termometry do monitorowania temp. wewnątrz urządzenia. W wyniku kontroli stwierdzono, że lodówki te zabezpieczone były przed dostępem osób nieupoważnionych oraz przed dostępem owadów, gryzoni itp. We wszystkich obiektach skontrolowanych w 2019r. pomieszczenia z lodówkami na odpady zaopatrzone były w umywalki z ciepłą i zimną wodą, dozowniki z mydłem i ze środkiem do dezynfekcji rąk, jednorazowe ręczniki, rękawiczki oraz pojemniki na rękawiczki zużyte. Żadna z placówek medycznych w 2019r. nie wytwarzała odpadów wysoce zakaźnych. W roku sprawozdawczym, wszystkie podmioty posiadały umowy z firmami posiadającymi wymagane zezwolenie na odbiór tych odpadów, a częstotliwość ich odbioru nie budziła zastrzeżeń.

Bрудna bielizna we wszystkich skontrolowanych w 2019r. placówkach medycznych składowana była w przeznaczonych do tego celu plastikowych zamykanych koszach, wyłożonych workami foliowymi, ustawionych w wyznaczonych miejscach – głównie w pomieszczeniach do przechowywania sprzętu do sprzątan, środków czystości i odpadów. Pranie bielizny odbywało się poza placówkami - w pralniach. Wszystkie placówki posiadały umowy na świadczenie usług pralniczych, z tym że w większości transport brudnej bielizny do pralni odbywał się we własnym zakresie. Nieprawidłowości w tym obszarze nie stwierdzono. Czysta bielizna przechowywana była w higienicznych warunkach – w wydzielonych zamykanych szafkach. Niektóre placówki stosowały również bieliznę jednorazowego użytku, która po użyciu traktowana była jako odpad medyczny.

W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych w 2019r. można stwierdzić, że postępowanie z brudną i czystą bielizną w placówkach świadczących usługi medyczne nie stwarzało zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Wszystkie skontrolowane w danym roku obiekty służby zdrowia wyposażone były w system wentylacji grawitacyjnej. W sanitariatach zainstalowane były mechaniczne wiatraki uruchamiane automatycznie - sprzężone z włącznikami światła. Wszystkie placówki prowadziły udokumentowane kontrole urządzeń wentylacji i klimatyzacji - okresowe przeglądy, czyszczenie i dezynfekcję. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Wzorem lat ubiegłych wszystkie skontrolowane placówki posiadały wdrożone procedury higieniczne. W tym zakresie również nie stwierdzono nieprawidłowości.

Na koniec roku 2019r. w ewidencji PPIS w Nisku ujęto 30 autoklawów, znajdujących się w gabinetach stomatologicznych i podmiotach leczniczych. W sposób ciągły prowadzone były przez użytkowników kontrole procesów sterylizacji, zarówno wskaźnikami chemicznymi (każdy proces) jak i 1 raz w miesiącu wskaźnikami biologicznymi.

W 2019 roku wydano 2 decyzje unieruchamiające autoklawy. Dotyczyły one 2 urządzeń do sterylizacji narzędzi w gabinetach dentystycznych. Jeden autoklaw został zlikwidowany, natomiast drugi ponownie uruchomiony po uzyskaniu prawidłowych wyników kontroli procesów sterylizacji.

Podobnie jak w roku poprzednim stanu sanitarno-technicznego podmiotów leczniczych nie kwestionowano. Pomieszczenia skontrolowanych obiektów utrzymywane były w dobrym stanie sanitarnym i technicznym. Sprzątanie i dezynfekcja pomieszczeń przeprowadzane były na bieżąco. Sprzęt porządkowy był prawidłowo przetrzymywany, a środki czystości i dezynfekcyjne właściwie dobrane. Tereny wokół palcówek utrzymywane były we właściwym stanie sanitarnym. Nieprawidłowości w tym obszarze nie stwierdzono.

Przeprowadzono 95 kontroli podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

WARUNKI HIGIENY ŚRODOWISKA

Podobnie jak w latach ubiegłych jednym z głównych działań PPIS w Nisku było bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców naszego powiatu, głównie poprzez nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia oraz nad warunkami świadczenia usług fryzjerskich i kosmetycznych. Kontynuowano nadzór nad obiektami użyteczności publicznej związanych z kulturą i wypoczynkiem, nadzór nad transportem osób i zwłok oraz nadzór nad bezpieczeństwem imprez masowych.

Ważną dziedziną było rozpatrywanie interwencji od mieszkańców poruszających zdrowotne aspekty uciążliwości środowiskowych.

Ogółem ewidencją objęto 212 obiektów, z czego przeważająca większość została skontrolowana. Wykonano 150 kontroli i wydano 128 merytorycznych decyzji administracyjnych. W ramach nadzoru sanitarnego pobrano 48 próbek do badań (woda przeznaczona do spożycia oraz ciepła woda użytkowa).

ZAOPATRZENIE W WODĘ PRZEZNACZONĄ DO SPOŻYCIA

Na terenie powiatu niżańskiego eksploatowanych jest 13 wodociągów o charakterze publicznym, produkujących wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi do celów zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców powiatu. Zgodnie z szacunkami poszczególnych zarządców i właścicieli urządzeń wodnych sieć wodociągowa dociera do

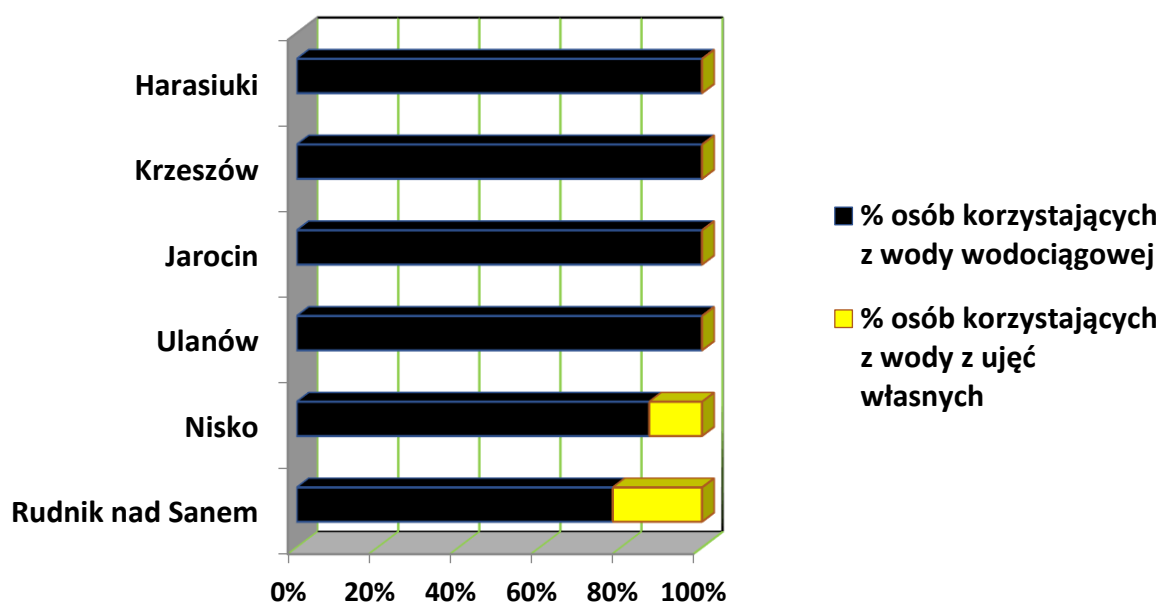
wszystkich zamieszkałych miejscowości w powiecie niżańskim i zaopatruje ok. 62000 mieszkańców powiatu. Sumaryczna liczba mieszkańców powiatu niżańskiego obliczona na podstawie danych producentów wody jest obarczona dużym błędem, wynikającym z różnych metod szacunkowych, przyjętych przez te podmioty. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że z sieci wodociągowej korzysta więcej niż 94% mieszkańców powiatu niżańskiego. Do sieci wodociągowej nie są podłączone pojedyncze gospodarstwa domowe (zaopatrywane w wodę z ujęć indywidualnych – studni kopanych, których jakość nie jest kontrolowana przez organy PIS), do których doprowadzenie sieci wodociągowej jest utrudnione z różnych przyczyn.

Woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności jest czerpana z ujęć podziemnych zlokalizowanych przede wszystkim na terenach rolniczych. Jakość ujmowanej wody jest dobra i nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania. Jeden wodociąg podaje wodę bezpośrednio ujmowaną, bez jej wcześniejszego oczyszczania (Wodociąg Sigielki).

W pozostałych urządzeniach uzdatnianie wody polega na obniżeniu w wodzie zawartości rozpuszczonych jonów żelaza (II) i manganu (II), przy wykorzystaniu dwóch metod tj. aeracji (napowietrzania) oraz filtracji. W celu utrzymania odpowiednich warunków bakteriostatycznych na wodociągach stosuje się okresową dezynfekcję chemiczną wody. Metoda ta jest stosowana zapobiegawczo w czasie wykonywania prac modernizacyjnych i konserwacyjnych oraz w przypadkach stwierdzenia zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody. Do wody dawkowany jest podchloryn sodu za pomocą automatycznych urządzeń dozujących – pomp membranowych. Stała dezynfekcja chemiczna wody jest prowadzona jedynie na wodociągu Nisko.

Lp.	Nazwa wodociągu	Szacowana liczba zaopatrywanej ludności	Średnioroczna produkcja wody [m ³ /d]	Gmina
1.	Nowosielec	1900	128,0	Nisko
2.	Zarzecze	2800	260,0	
3.	Nisko	14400	1664,0	
4.	Jeżowe	10245	794,0	Jeżowe
5.	Bieliniec	8700	878,0	Ulanów
6.	Nowa Wieś	1955	178,9	Harasiuki
7.	Huta Krzeszowska	2402	146,4	
8.	Sieraków	1863	127,2	
9.	Rudnik ul. Szopena	3800	362,0	Rudnik nad Sanem
10.	Rudnik ul. Stróżańska	4100	438,0	
11.	Jarocin	3500	325,0	Jarocin
12.	Katy	2000	167,7	
13.	Sigielki	5142	465,5	Krzeszów

Wykaz urządzeń wodociągowych wraz z danymi na temat wielkości produkcji wody i liczby zaopatrywanych mieszkańców.

Stopień zwodociągowania poszczególnych gmin

Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2019 roku ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

Nadzór sanitarny nad jakością wody w okresie sprawozdawczym prowadzono we wszystkich zewidencjonowanych wodociągach, zgodnie z planem działania, opracowanym na 2019 rok, zatwierdzonym przez Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Częstotliwość poboru próbek w 2019r. ustalono na podstawie wielkości średniorocznej produkcji wody w m³/dobę w 2018 roku z poszczególnych wodociągów – zgodnie z wymaganiami cytowanego wyżej rozporządzenia.

Próbki wody do badań laboratoryjnych pobierano w stałych punktach poboru tzw. punktach zgodności, uzgodnionych z zarządcami i właścicielami urządzeń wodnych. Badania wody realizowane były w oparciu o monitoring kontrolny (parametry grupy A), monitoring przeglądowy (parametry grupy B) oraz potrzeby wynikające z bieżącego nadzoru sanitarnego. Monitoring parametrów grupy A obejmuje swym zakresem zestaw najistotniejszych (podstawowych) parametrów fizycznych, organoleptycznych, chemicznych i mikrobiologicznych. Monitoring parametrów grupy B stanowi rozszerzenie monitoringu kontrolnego i obejmuje znacznie większy zakres badanych parametrów w tym m.in. metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody. Badania w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego wykonywane są głównie w celu potwierdzenia zanieczyszczenia wody, wyjaśnienia przyczyn stwierdzonego zanieczyszczenia lub oceny skuteczności podjętych działań naprawczych. Zakres badań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2019 roku ustalono na podstawie rozporządzenia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz wytycznych Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Badania jakości wody w zakresie monitoringu kontrolnego oraz częściowo przeglądowego w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego wykonywano w Laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli, natomiast w zakresie monitoringu przeglądowego (metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody) w Laboratoriach Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie.

nazwa wodociągu	rodzaj badania					suma
	parametry grupy A	parametry grupy B	wybrane parametry			
			fizykochemiczne	mikrobiologiczne	fizykochemiczne z mikrobiologicznymi	
Nowosielec	5	0	0	0	0	5
Zarzecze	3	0	2	0	0	5

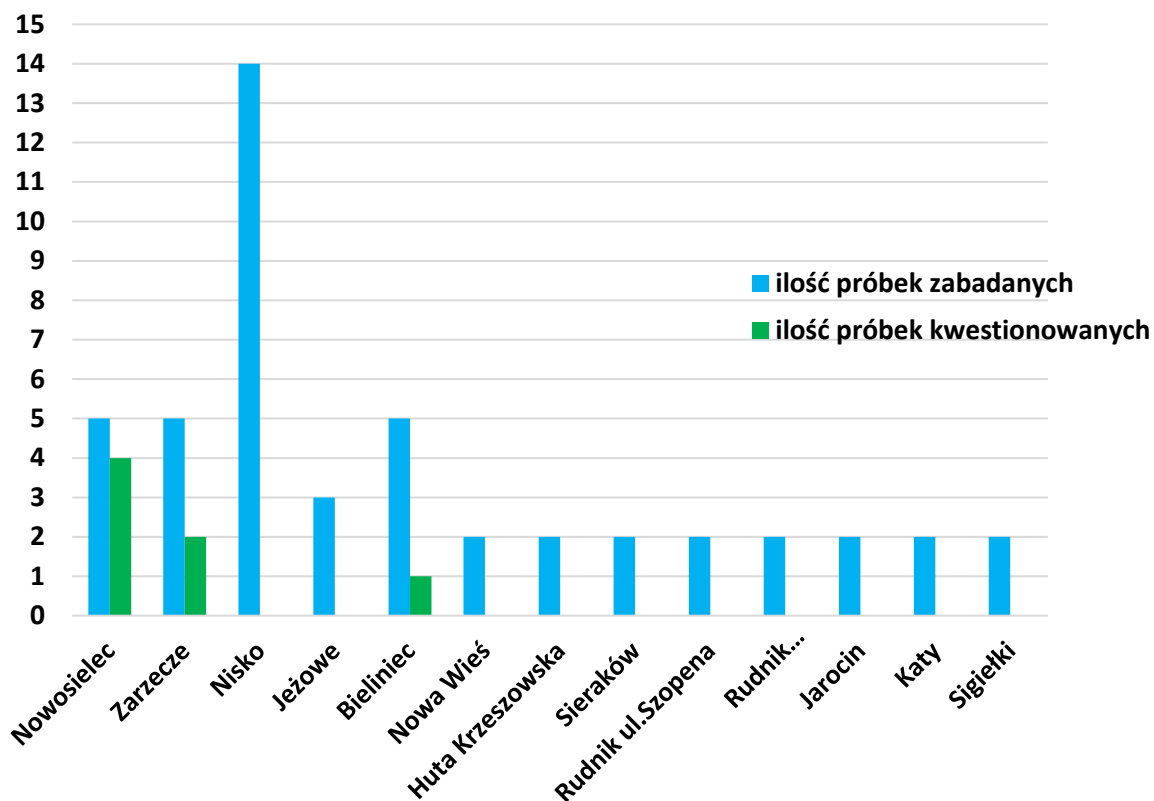
Nisko	14	0	0	0	0	14
Jeżowe	3	0	0	0	0	3
Bieliniec	3	0	0	2	0	5
Nowa Wieś	2	0	0	0	0	2
Huta Krzeszowska	2	0	0	0	0	2
Sieraków	2	0	0	0	0	2
Rudnik ul. Szopena	2	0	0	0	0	2
Rudnik ul. Stróżańska	2	0	0	0	0	2
Jarocin	2	0	0	0	0	2
Katy	2	0	0	0	0	2
Sigielki	2	0	0	0	0	2
Suma:	44	0	2	2	0	48

Liczba zbadanych próbek wody w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pochodzącej z poszczególnych wodociągów.

Spośród zbadanych w 2019r. w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego 48 próbek wody, odnotowano 7 próbek, w których wykryto przekroczenie dopuszczalnej wartości jednego lub kilku parametrów wskaźnikowych (ok 14,5 %). Przekroczenia stwierdzono w wodzie z wodociągów sieciowych w Zarzeczcu, Nowosielcu i Bieliniecu. W grupie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych najczęściej odnotowywano przekroczenie manganu, żelaza, barwy i mętności natomiast w grupie parametrów mikrobiologicznych – ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72h.

Nazwa wodociągu	Ilość próbek kwestionowanych	Parametry przekroczone						
		mangan	żelazo	mętność	barwa	ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C	bakterie grupy coli	glin
Zarzeczce	2	2	0	0	0	0	0	0
Nowosielec	4	2	2	3	3	3	0	0
Bieliniec	1	0	0	0	0	1	0	0

Zestawienie negatywnych wyników analiz laboratoryjnych wykonanych w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowe z wodociągów sieciowych produkujących wodę dla mieszkańców powiatu nizańskiego, pobrano do analizy 115 próbek wody.

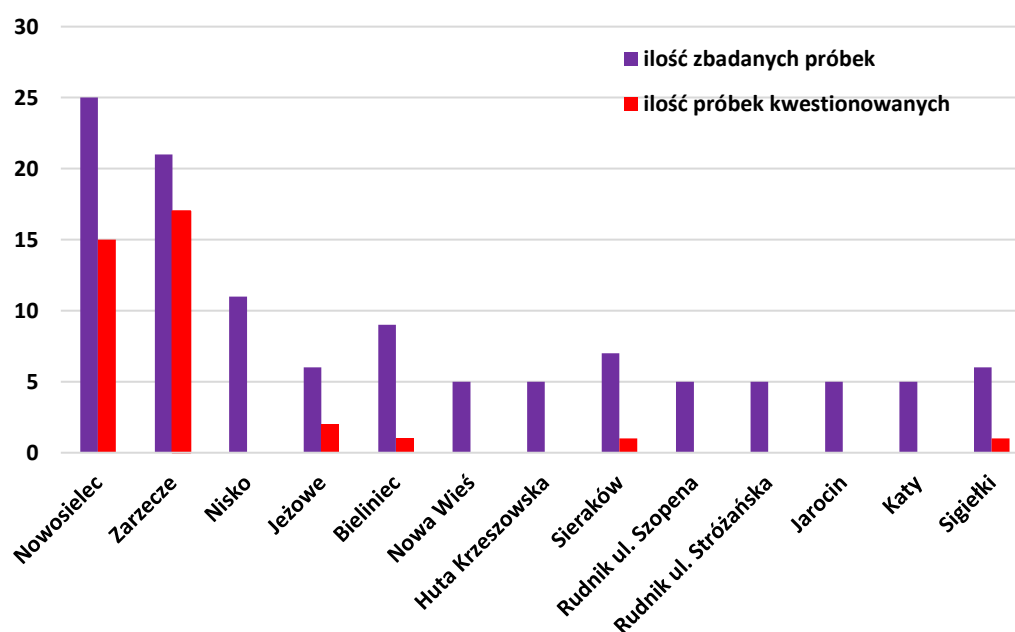
Nazwa wodociągu	rodzaj badania					suma
	parametry grupy A	parametry grupy B	wybrane parametry			
			fizykochemiczne	mikrobiologiczne	fizykochemiczne z mikrobiologicznymi	
Nowosielec	17	1	1	6	0	25
Zarzecze	18	1	0	2	0	21
Nisko	9	2	0	0	0	11
Jeżowe	4	1	1	0	0	6
Bieliniec	4	1	0	4	0	9
Nowa Wieś	4	1	0	0	0	5
Huta Krzeszowska	4	1	0	0	0	5
Sieraków	3	1	1	2	0	7
Rudnik ul. Szopena	4	1	0	0	0	5
Rudnik ul. Stróżańska	4	1	0	0	0	5
Jarocin	4	1	0	0	0	5
Katy	4	1	0	0	0	5
Sigielki	4	1	0	1	0	6
Suma:	83	14	3	15	0	115

Liczba zbadanych próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej, prowadzonej przez producentów wody.

W 37 z w/w próbek wody odnotowano przekroczenie dopuszczalnej wartości jednego lub kilku parametrów wskaźnikowych (ok. 32 %). Przekroczenia stwierdzono w wodzie z wodociągów sieciowych w Zarzeczcu, Nowosielcu, Jeżowie, Bieliniecu, Sigielkach i Sierakowie. Najczęściej odnotowywane to przekroczenia wartości manganu i żelaza, parametrów organoleptycznych: barwy i mętności, a w grupie parametrów mikrobiologicznych – ogólnej liczby mikroorganizmów w temp 22°C po 72h.

Nazwa wodociągu	Ilość próbek kwestionowanych	Parametry przekroczone						
		mangan	żelazo	mętność	barwa	ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C	bakterie grupy coli	glin
Zarzeczce	17	17	7	5	2	0	1	0
Nowosielec	15	7	12	10	2	12	0	1
Jeżowe	2	2	2	2	0	0	0	0
Bieliniec	1	0	0	0	0	1	0	0
Sigielki	1	0	0	0	0	1	0	0
Sieraków	1	0	0	0	0	0	0	1

Zestawienie negatywnych wyników analiz laboratoryjnych wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej

Najbardziej niekorzystnie wypadła jakość wody produkowanej przez wodociągi sieciowe w Zarzeczcu i Nowosielcu.

Mieszkańcy miejscowości Nowosielec i Kończyce zaopatrywanych w wodę z wodociągu Nowosielec, od stycznia do maja 2019r. korzystali z wody do spożycia z ponadnormatywną zawartością ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C oraz z przekroczeniami barwy i mętności. Przez dwa miesiące (czerwiec i lipiec) woda z tego wodociągu spełniała określone wymagania, natomiast od sierpnia 2019r. jej jakość znów uległa pogorszeniu i do połowy grudnia 2019r. woda z tego wodociągu była warunkowo przydatna ze

względu na przekroczenia w zakresie ogólnej liczby mikroorganizmów w 22 °C barwy, mętności, manganu i żelaza.

Woda z wodociągu Zarzecze, z której korzystają mieszkańcy miejscowości Zarzecze, od sierpnia 2019r. nie spełniała wymagań ze względu na przekroczenia w zakresie barwy, mętności, żelaza i manganu. Największy problemem stanowiło przekroczenie manganu. Z uwagi na konieczność całkowitej wymiany złóż filtracyjnych na stacji uzdatniania wody w Zarzeczcu (w ramach prowadzonych przez producenta wody działań naprawczych) oraz czas potrzebny do ich wpracowania się, do końca 2019r. nie udało się wyeliminować tego przekroczenia. Między czasie, w jednej próbie wody z tego wodociągu stwierdzono obecność bakterii grupy coli. Ponieważ ilość tych bakterii przekroczyła 10 jtk w 100 ml wody, woda z wodociągu Zarzecze przez 4 dni była nieprzydatna do spożycia, a mieszkańcy miejscowości Zarzecze korzystali z wody konfekcjonowanej zapewnionej przez producenta wody. Pogorszenie jakości wody stwierdzono również w wodzie podawanej z wodociągu sieciowego w Jeżowem. Przez 3 miesiące (kwiecień, maj i czerwiec) woda z tego wodociągu nie odpowiadała wymaganiom z uwagi na przekroczenia mętności, manganu i żelaza. Przekroczenia stwierdzone w wodzie podawanej z wodociągów sieciowych w Bielińcu, Sigielkach i Sierakowie miały charakter incydentalny i krótkotrwały.

Wszystkie parametry, których dopuszczalne wartości zostały w 2019r. przekroczone, należą do tzw. parametrów wskaźnikowych. Podwyższone wartości tych parametrów nie mają bezpośrednio negatywnego wpływu na zdrowie ludzi i świadczą najczęściej o nieprawidłowościach w procesie uzdatniania wody bądź o niewłaściwym funkcjonowaniu instalacji wodnej.

Przyczyną wystąpienia przekroczeń w większości w/w wymienionych przypadków, były awarie urządzeń na stacjach uzdatniania wody. Przedsiębiorstwa wodociągowe po otrzymaniu zawiadomienia o przekroczeniu podejmowały szybkie działania naprawcze w celu ich usunięcia, a ich skuteczność była każdorazowo potwierdzana powtórным badaniem wody. Pozostałe wodociągi zlokalizowane w miejscowościach: Nisko, Rudnik nad Sanem ul. Stróżańska, Rudnik nad Sanem ul. Szopena, Jarocin, Katy, Nowa Wieś i Huta Krzeszowska przez cały 2019 rok podawały konsumentom wodę, której jakość odpowiadała wymaganiom obowiązującego rozporządzenia.

Interwencje telefoniczne dot. pogorszenia jakości wody załatwiane były na bieżąco, we współpracy z właścicielami i zarządcami wodociągów.

W 2019r. producenci wody z wodociągów sieciowych w Sigielkach i Sierakowie wykonali powtórne badania pierwiastków promieniotwórczych, konieczne ze względu na wynik wstępnego monitoringu substancji promieniotwórczych. W przypadku wodociągu sieciowego w Sigielkach było to badanie w zakresie radonu, natomiast badanie wody z wodociągu

sieciowego w Sierakowie dotyczyło izotopów promieniotwórczych radu. W obu przypadkach nie stwierdzono przekroczeń tych parametrów.

Przeprowadzone w 2019r. kontrole ujęć wód podziemnych, stacji uzdatniania wody oraz zbiorników wody czystej zlokalizowanych na terenie powiatu nizańskiego, wykazały zły stan sanitarno-techniczny armatury przesyłowej i urządzeń wodociągowych na stacjach uzdatniania wody w Zarzeczcu i Nowosielcu. Wydano decyzje zarządzające w tej sprawie i na koniec 2019r. obiekty te zostały ocenione jako złe.

Stacja uzdatniania wody w Nisku

Ponadto w ramach nadzoru sanitarnego w 2019r. pobrano 2 próbki ciepłej wody użytkowej do badań w kierunku *Legionella* sp., z obiektów hotelowych: Hotel „Galicja” w Ulanowie oraz Ralpol-2 w Jeżowem. Przekroczeń w tym zakresie nie stwierdzono, co świadczy o prawidłowo prowadzonej eksploatacji i konserwacji instalacji ciepłej wody użytkowej w tych obiektach.

Ocena jakości wody w kąpieliskach i basenach kąpielowych.

Pomimo wielokrotnych wystąpień organu inspekcji sanitarnej, w dalszym ciągu na terenie powiatu nizańskiego nie powstało żadne kąpielisko ani miejsce wykorzystywane do kąpieli. Taka sytuacja niewątpliwie wpływa negatywnie na rozwój turystyki w powiecie a tym samym na rozwój naszego regionu.

Zbiornik retencyjny w Podwolinie (gmina Nisko)

Na terenie powiatu nizańskiego sezonowo funkcjonuje basen kąpielowy, znajdujący się na terenie ośrodka wypoczynkowego MONO Tennis Camp w Harasiukach.

Z uwagi na pojemność oraz system doprowadzenia wody, basen ten nie podlega wymaganiom określonym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach.

Przeprowadzona w 2019r. kontrola nie wykazała uchybień sanitarno-technicznych. Na podstawie wyniku badania próbki wody z przedmiotowego basenu, przeprowadzonego w ramach kontroli wewnętrznej przez właściciela obiektu, stwierdzono, że jej jakość w badanym zakresie odpowiada wymaganiom.

USŁUGI HOTELARSKIE

W zakresie bezpieczeństwa korzystania z usług noclegowych w 2019r. nie zanotowano znaczących uchybień. Nadal tylko jeden obiekt jest skategoryzowany – Hotel Galicja w Ulanowie (1 gwiazdka). Pozostałe obiekty nie posiadają kategorii i zgodnie z ustawą o usługach turystycznych nie mogą używać zastrzeżonych nazw jak hotel, motel, kamping, czy pensjonat. Warunki w pokojach, przyległych lub samodzielnych węzłach higieniczno-sanitarnych, oraz pozostałych pomieszczeniach np. obsługi obiektów, uwzględniając różnice w standardach oferowanych usług, ocenia się na dobrym poziomie.

TOALETY PUBLICZNE

Do dyspozycji mieszkańców powiatu i osób odwiedzających nasz powiat, jest ustęp publiczny - Toaleta Miejska ul. Dworcowa w Nisku oraz 1 ustęp ogólnodostępny zlokalizowany w Gminnym Centrum Kultury w Krzeszowie ul. Rynek. W 2019r, skontrolowano jeden z nich – Toaletę Miejską w Nisku. Stan sanitarno-techniczny obiektu nie budził zastrzeżeń.

POZOSTAŁE OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ.

Warunki wykonywania usług w *zakładach fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej* w 2019r.– ocenia się pozytywnie. We wszystkich zakładach stosuje się środki dezynfekcyjne do narzędzi, rąk i skóry. W zakładach kosmetycznych prowadzona jest sterylizacja narzędzi. Część zakładów wyposażona jest w autoklawy a część oddaje narzędzia do sterylizacji na podstawie zawartych umów. O ile jest to możliwe stosowane są narzędzia jednorazowe. Pranie brudnej bielizny (fartuchy, pelerynki, ręczniki) z reguły wykonują właściciele zakładów we własnym zakresie poza miejscem świadczenia usług. W większości zakładów używane są ręczniki jednorazowego użytku. Postępowanie z odpadami niebezpiecznymi (pochodzącymi z usług kosmetycznych) jest analogiczne jak w służbie zdrowia. Ponieważ największe potencjalne zagrożenie zdrowotne związane jest z wykonywaniem zabiegów naruszających ciągłość tkanek, przy wykonywaniu czynności kontrolnych pracownicy inspekcji sanitarnej

zwracali szczególną uwagę na postępowanie związane z dezynfekcją i sterylizacją narzędzi kosmetycznych i fryzjerskich. W trakcie roku przyjęto jedną interwencję od klienta dot. złego stanu sanitarnego zakładu fryzjerskiego. W związku z tym przeprowadzono kontrolę sanitarną w tym zakładzie, która nie wykazała nieprawidłowości. Interwencja została uznana za bezzasadną. Nie odnotowano żadnych zgłoszeń przypadków zachorowań z przyczyn leżących po stronie zakładów fryzjerskich czy kosmetycznych.

Stan sanitarno-porządkowy większości *obiektów kulturalno-widowiskowych, sportowych*, stwierdzany podczas przeprowadzonych kontroli oceniono pozytywnie. Nieprawidłowości związane z niewłaściwym stanem sanitarno-technicznym stwierdzono w dwóch obiektach kulturalno-widowiskowych: amfiteatr w parku miejskim w Nisku oraz Wiejski Domu Kultury w Wolinie. Terminy wykonania wydanych na te obiekty decyzji administracyjnych upływają w 2020 roku, w związku z czym obiekty te zostały na koniec 2019r. ocenione jako złe.

W pozostałych obiektach tej grupy zapewnione są odpowiednie warunki sanitarno-techniczne.

Oprócz w/w obiektów nadzorowano także szereg innych miejsc będących potencjalnymi obiektami ryzyka dla zdrowia publicznego tj: pole biwakowe, dom pomocy społecznej, niektóre place zabaw, cmentarze, domy przedpogrzebowe, place targowe i samochody do przewozu zwłok. Uchybień nie odnotowano.

O S i R „Błękitny San” w Krzeszowie – pole biwakowe

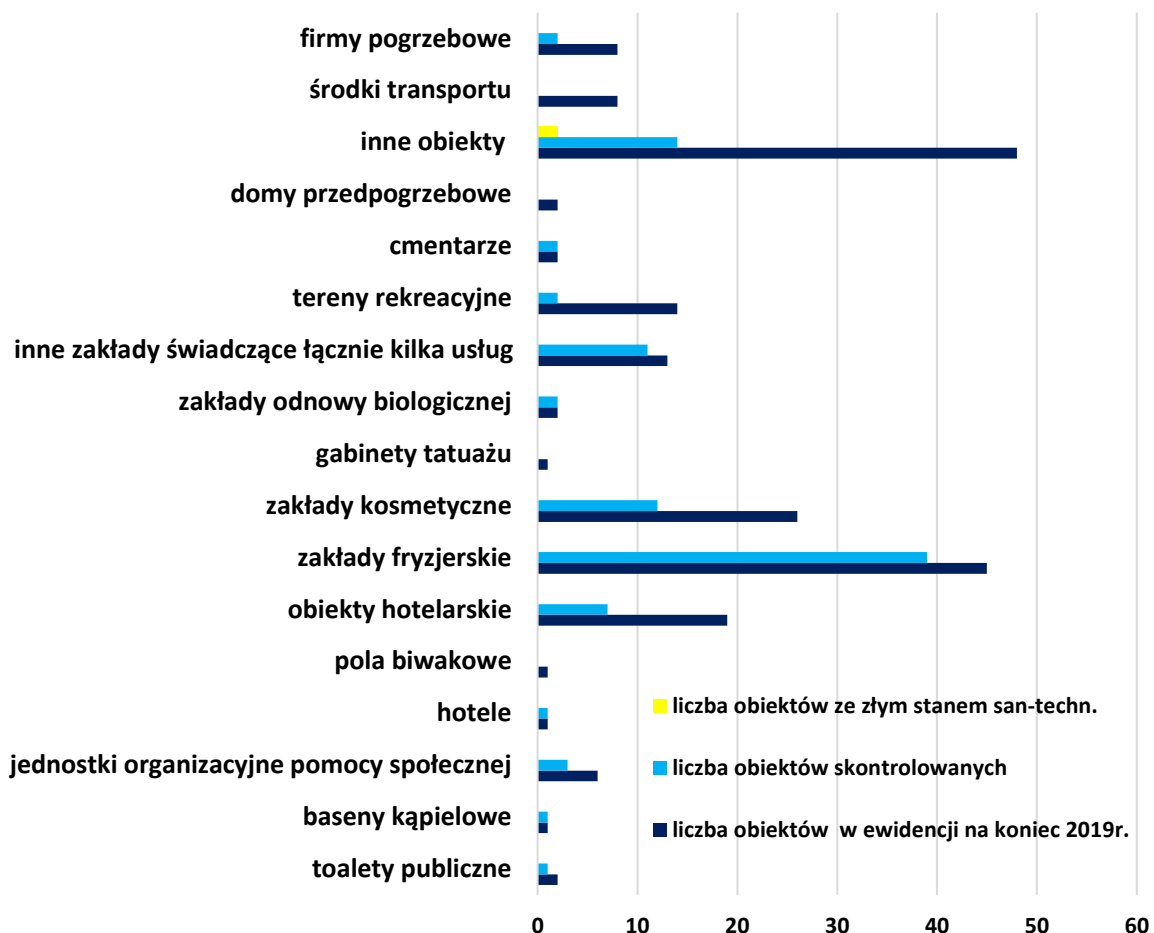

Siłownia w Parku Miejskim w Nisku

TRANSPORT

Transport osobowy, indywidualny i zbiorowy – PPIS w Nisku prowadzi nadzór sanitarny nad środkami transportu osobowego prowadzonego przez podmioty mające na terenie powiatu nizańskiego swoje bazy lub punkty obsługi. W minionym roku w ramach wiosennego przeglądu czystości i porządku terenów otwartych kontynuowano ocenę stanu przystanków komunikacji samochodowej. Objęto nią miasto i gminę Ulanów. Przeprowadzono kontrolę, w trakcie której skontrolowano 21 przystanków. Podczas kontroli stwierdzono, że przy wiatkach

przystankowych znajdują się kosze na śmieci, teren wokół wiat utrzymany jest czysto. Decyzji nie wydano, mandatów nie nałożono. Stan sanitarny wiat przystankowych i ich otoczenia oceniono jako dobry.

Obiekty użyteczności publicznej

INTERWENCJE OD MIESZKAŃCÓW

W 2019 r. w komórce higieny komunalnej zanotowano 6 interwencji. Pierwsza dotycząca nieodpowiedniej jakości wody przeznaczonej do spożycia związanej z przekroczeniem parametrów organoleptycznych wody wodociągowej oraz druga dot. niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego zakładu fryzjerskiego, rozpatrzone zostały przez PPIS w Nisku. Pozostałe, dotyczące: nielegalnego przeprowadzenia ekshumacji zwłok, uciążliwości związanych z prowadzeniem gospodarstwa utrzymującego zwierzęta gospodarskie, zalewania terenów posesji prywatnych w związku z nieprawidłowym odprowadzania wód opadowych przy prowadzeniu prac budowlanych oraz uciążliwości powodowanych złym stanem sanitarno-higienicznym lokalu mieszkalnego w budynkach wielorodzinnym, przekazano do załatwienia wg posiadanych właściwości. Wszystkie zanotowane skargi zostały załatwione terminowo.

POSTĘPOWANIE ZE ZWŁOKAMI I SZCZĄTKAMI LUDZKIMI

W roku bieżącym skontrolowano 2 cmentarza komunalne znajdujące się w ewidencji PPIS w Nisku. Ich stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

Wydano 28 decyzji zezwalających na ekshumacje zwłok lub szczątków ludzkich. Celem sprawdzenia czy warunki sanitarne nałożone w/w decyzjami administracyjnymi zostały spełnione, uczestniczono w 2 ekshumacjach. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Ponadto wydano 25 postanowień wyrażających zgodę na sprowadzenie zwłok lub szczątków ludzkich z zagranicy.

ZAPEZPIECZENIE IMPREZ MASOWYCH POD WZGLĘDEM SANITARNYM

W roku 2019 wydano 8 pozytywnych opinii dot. imprez masowych, organizowanych na terenie powiatu nizańskiego. Zagadnienia, jakie brano pod uwagę przy wydawaniu w/w opinii to przede wszystkim zasady funkcjonowania punktów gastronomicznych znajdujących się na terenie imprezy masowej, sposób postępowania z odpadami komunalnymi oraz zapewnienie odpowiedniej ilości toalet dla uczestników imprezy.

STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO-ŻYWIENIOWYCH

I. Charakterystyka stanu sanitarnego obiektów żywnościowo-żywnieniowych oraz kosmetycznych

W 2019 roku na terenie powiatu niżańskiego w ewidencji znajdowało się **637** obiektów, z których oceniono 151. Przeprowadzono 349 kontroli obiektów żywnościowo-żywnieniowych oraz 5 dot. produktów kosmetycznych. Wynikały one m.in. z:

- planu pracy,
- wpływających wniosków od klientów o zatwierdzenie zakładu,
- sprawdzenia realizacji decyzji,
- sprawdzenia stopnia wdrożenia zasad HACCP,
- pobierania próbek,
- wniesionych przez konsumentów interwencji,
- powiadomień RASFF,
- powiadomień RAPEX.

W sezonie letnim prowadzone były dodatkowe kontrole weekendowe i popołudniowe w ramach tzw. „Akcji Lato” w zakładach żywienia zbiorowego, wytwórniach lodów i ciast, automatach do produkcji lodów. W ramach tej akcji skontrolowano **27** obiektów.

W 2019r. w ramach prowadzonego postępowania wydano **212** decyzji administracyjnych, w tym:

- 52 decyzji płatniczych,
- 51 zatwierdzających obiekt,
- 25 nakazowych,
- 6 przedłużających termin wykonania decyzji,
- 62 wygaszające decyzje,
- 12 wykreślających,
- 1 uchylającą,
- 3 wstrzymujące działalność.

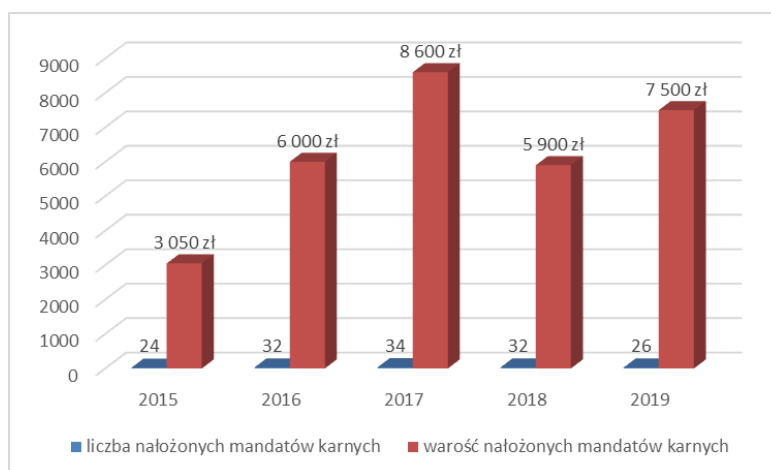
W 2019r., w ramach prowadzonego nadzoru w zakresie Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (Rasff) – przeprowadzono 52 kontrole:

- 5 dot. stwierdzenia obecności Salmonella Enteritidis w Filet z piersi z kurcząt z obojczykiem klasa A świeży numer partii 325/2/362 termin przydatności do spożycia 29.11.2019., 01.12.2019 producent CEDROB S.A „ Ujazdówek 2A, 06-400 Ciechanów Ubojnia Drobiu Ujazdówek (WNI 14023901)

- 1 dot. stwierdzenia obecności Salmonella Enteritidis w surowym mięsie drobiowym tuszka i elementy chłodzone, mrożone, numer partii 19/295/507/A termin przydatności dla produktów mrożonych 22.04.2021, dla produktów świeżych(termin upłynął 28.10.2019) producent CEDROB S.A Zakład Produkcyjny w Ciechanowie, ul. Płocka 5, 06-400 Ciechanów WNI 14020501
- 2 dot. stwierdzenia pleśni na powierzchni produktu pn. „Biszkopty z nadzieniem morelowym i polewą kakaową Dr Gerard Juppi”, nr partii 191822A, termin przydatności do spożycia: 30.12.2019 r., którego producentem jest firma Dr Gerard Sp. z o.o. ul. Radzyńska 9, 21-560 Międzyrzec Podlaski
- 1- kontrola dot. produktu pn. „Bazylią”, nr. partii BL20190202, data minimalnej trwałości 01.2021, kraj pochodzenia Egipt pochodzącej z zakładu NMR Sp.z.o.o, ul. Brzeska 147 A, 08-110 Siedlce informuje, że we wskazanym w piśmie zakładzie Piekarniczym Jeżowe 560e, 37-430 Jeżowe- należącym do Piekarni Galicyjskiej w Ropczycach, ul. Masarska 10a, 39-100 Ropczyce
- 15 dot. stwierdzenia pleśni na powierzchni produktu pn. „Biszkopty z nadzieniem morelowym i polewą kakaową Dr Gerard Juppi”, nr partii 191621A, termin przydatności do spożycia: 16.12.2019 r., którego producentem jest firma Dr Gerard Sp. z o.o. ul. Radzyńska 9, 21-560 Międzyrzec Podlaski
- 1 dot. stwierdzenia pleśni na powierzchni produktu pn. „Biszkopty z nadzieniem morelowym i polewą kakaową Dr Gerard Juppi”, nr. partii 191621A, termin przydatności do spożycia: 16.12.2019 r., którego producentem jest firma Dr Gerard Sp. z o.o. ul. Radzyńska 9, 21-560 Międzyrzec Podlaski informuje,
- 1 dot. stwierdzenia przez konsumenta ciała obcego- niebieskiego plastikowego fragmentu w produkcie pn. „Gemusemischung, tiefgekühlt” wyprodukowanym pod marką Base Culinar, numer partii: 9117 02:21, z datą minimalnej trwałości: 27/04/2021
- 2 dot. stwierdzenia bakterii Salmonella typhimurium w produkcie pn. „Gorczyca biała cała”
- 1 dot. stwierdzenia obecności larw szkodników w produkcie pn. „Michałki z Hanki”, nr partii 1/13, termin przydatności do spożycia: 04.2020, kraj pochodzenia Polska,
- 2 dot. stwierdzenia obecności Salmonella Infantis w filecie z piersi kurczaka pn. „Kebab Agora”, producent Naturel Doner Kebab Sp.z o.o., ul. Boczna 1, 43-211 Czarnków, termin przydatności do spożycia 02.06.2019r., numer partii 02.04.2019
- 2 dot. stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A w produkcie pn. „Żytnie płatki błyskawiczne pełnoziarniste”, krajowej produkcji, numer partii: 190121/146 22/01A data min. Trwałości 20.07.2020, prod. Melvit S.A., ul. Grójecka 194 lok 91, 02-390 Warszawa, Zakład produkcyjny Kruki, ul. Nowowiejska 35, 07-415 Olszewo – Borki

- 1 dot. stwierdzenia obecności *Listeria monocytogenes* w „Podgardle wędzone” Producent P.P.H.U. Publina Sp. J. Lichota & Lichota, ul. Spacerowa 45B, 27-300 Lipsko
- 2 dot. stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu benzo(a)pirenu oraz sumy 4WWA w suplemencie diety pn.„Propolis Plusx 100 tabl”, o numerze partii 83506 i dacie minimalnej trwałości:
- 2 dot. stwierdzenia bakterii *Listeria monocytogenes* w produkcie pn. „Ser żółty Gouda” , plastry , waga 4.76, kod identyfikacyjny na opakowaniu C29N/290351, kod kreskowy 5 902208 000859, producent: SM Ryki, ul. Żytnia 3, 08-500 Ryki, WNI PL06161601 WE, nr partii: 290351, data minimalnej trwałości: 06.09.2019
- 1 dot. stwierdzenia szypułek jabłek w proszku z jabłek wyprodukowanym w Austrii pn. Babydream Baby-Müsli musli owocowe po 7 miesiącu 250 g (EAN 4305615541662
- 1 dot. możliwego zanieczyszczenia fragmentami metalu wafli kukurydzianych marki GENUSS PLUS wafle kukurydziane solone 115g(EAN: 4305615416403) oraz enerBIO wafle kukurydziane z solą morską, 115g (EAN:4305615186726
- 12 dot. stwierdzenia obecności bakterii grupy coli w produkcie pn. Woda źródlana niegazowana Nestle Pure Life pojemność 1,5 l nr partii 08:37 9071894261 data minimalnej trwałości 03.2021 producent Nestle Polska S.A., UL. Domaniewska 32, 02-672 Warszawa Zakład Produkcyjny w Nałęczowie

W 2019 r. za stwierdzone podczas kontroli uchybienia sanitarne nałożono **26** mandatów karnych, na kwotę **7500 zł**.

Charakterystyka obiektów

Sklepy spożywcze - pod nadzorem było **212** zakładów (w tym 6 sklepów wielkopowierzchniowych). Znaczna ilość zakładów obrotu żywnością to nieduże sklepy, zlokalizowane w małych miejscowościach i na wsiach. Z roku na rok zmniejsza się jednak ich liczba, a na ich miejsce powstają większe sklepy samoobsługowe tzw. „sieciovki”.

W w/w obiektach w analizowanym okresie wydano 91 decyzji oraz nałożono 10 mandatów karnych na kwotę 2400 zł. W 2019 r. zatwierdzono 10 nowych sklepów.

Ocena sposobu żywienia typu otwartego/ w tym żywienie cateringowe:

Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego – objęto nadzorem **33** zakłady (restauracje i domy weselne). Produkcja potraw i posiłków oparta była o półprodukty i wyroby gotowe, świeże i mrożone, jak również na wykorzystano surowce poddane obróbce wstępnej. W obiektach tych wydano 42 decyzje, w tym jedną wstrzymującą działalność, nałożono 10 mandatów karnych na kwotę 3400 zł. 6 restauracji prowadzi działalność w zakresie usług cateringowych.

Zakłady Małej Gastronomii – nadzorowano **45** zakładów typu: pizzeria, „fast-food”, pijalnia piwa, kebab, punkt opiekania kurczaków na rożnie. Do produkcji wykorzystywane są półprodukty, mrożonki oraz wyroby gotowe poddawane procesowi podgrzewania w kuchenkach mikrofalowych, opiekaczach elektrycznych, smażeniu w głębokim tłuszczu. Z powodu ograniczonej powierzchni i braku odpowiednich warunków do mycia i termicznej dezynfekcji naczyń stołowych, często potrawy wydawane są konsumentom w naczyniach jednorazowego użytku lub w torbach papierowych i z folii termoizolacyjnej. W obiektach tych wydano ogółem 24 decyzji, nałożono 3 mandaty karne na kwotę 400 zł.

Ocena sposobu żywienia typu zamkniętego/ w tym żywienie cateringowe

Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego

-Stołówki w domach wczasowych

Nadzorem objęty jest **1** zakład prowadzący działalność sezonową. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości sanitarno-technicznych, nie nakładano mandatów.

-Bloki żywienia w domu opieki społecznej -4 (w tym 3 w systemie cateringowym), oraz Punkty Wydawania posiłków

Nadzorem objęte były: Blok Żywienia w DPS w Jeżowie oraz **3** Punkty Wydawania Posiłków w ŚDS w Nisku oraz 2 nowo powstałe w 2019r. (Punkt Wydawania Posiłków w Dziennym Domu Pomocy w Gminie Jeżowe Nowy Nart 41, 37-430 Jeżowe, należący do Gminy Jeżowe oraz Punkt Wydawania Posiłków, w Niebieskim Domu Całodobowym dla Osób Starszych Zarzecze ul. Podborek 5A,37-400 Nisko).

-Stołówki w żłobkach – pod nadzorem znajdowały się **2** żłobki, w tym jeden działający w systemie cateringowym (posiłki z przedszkola). W 2019 r. nie nakładano mandatów.

-Stołówki szkolne – nadzorem objętych było **42** stołówek, w tym **22** punktów wydawania posiłków, w których prowadzone jest żywienie w systemie cateringowym i **17** bloków żywienia, w których prowadzona jest pełna działalność w zakresie produkcji posiłków. Stan

techniczny stołówek na terenie gmin na ogół nie budził zastrzeżeń, obiekty znajdowały się w dobrym stanie sanitarnym i technicznym, wyposażone były w urządzenia i sprzęt niezbędny do produkcji.

Podczas sprawowania bieżącego nadzoru przez pracownicy dokonywali oceny jadłospisu zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami żywieniowymi, a także oceniano sposób podawania informacji o składnikach alergennych.

W szkołach podawane były posiłki dwudaniowe, ale też prowadzone było dożywianie, w ramach którego dzieci otrzymywały 1 posiłek (zupa lub II danie).

Oceniany był również sposób zagospodarowania odpadów w stołówkach szkolnych, w tym odpadów kategorii 3. Kontrolowane obiekty w tym zakresie posiadały podpisane umowy ze specjalistycznymi firmami odbierającymi odpady.

Kontrole bloków żywienia oraz punktów wydawania posiłków przeprowadzane były z wykorzystaniem obowiązujących arkuszy oceny.

Dodatkowo przeprowadzano kontrole tematyczne związane z oceną żywienia w trakcie zorganizowanego wypoczynku zimowego i letniego. Stan sanitarno-techniczny w większości placówek nie budził zastrzeżeń.

W jednym bloku żywienia toczy się w dalszym ciągu postępowanie administracyjne mające na celu zapewnienie wystarczającej ilości powierzchni roboczych, wykorzystywanych w procesie produkcji oraz zapewnienia odpowiedniego rozkładu pomieszczeń i stanowisk pracy.

W 2019 r. zatwierdzono jeden nowy nowoczesny blok żywienia w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Nisku przy ul. 1000-lecia.

-Stołówki w przedszkolach – pod nadzorem znajduje się **15** zakładów, w tym 6 stołówek, w których odbywała się produkcja posiłków i 9, w których prowadzone jest żywienie w systemie cateringowym. Stan techniczny stołówek przedszkolnych na terenie gmin na ogół nie budził zastrzeżeń, obiekty znajdowały się w dobrym stanie sanitarnym i technicznym, wyposażone były w urządzenia i sprzęt niezbędny w produkcji.

Ocena sposobu żywienia.

Podczas sprawowania bieżącego nadzoru dokonywano oceny jadłospisu zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami żywieniowymi, a także oceniano sposób podawania informacji o składnikach alergennych. Dzieci w przedszkolach otrzymują z reguły 4 posiłki: śniadanie, II śniadanie, obiad, podwieczorek.

W 2019r. zatwierdzono 1- Punkt Wydawania Posiłków w Przedszkolu w Raclawicach

-stołówki na koloniach, obozach – PPIS w Nisku prowadzi nadzór nad obiektami tego typu w ramach organizowanych form wypoczynku dla dzieci. W 2019 r. skontrolowano 1 taki obiekt.

-stołówki w domach dziecka – na terenie powiatu niżańskiego pod nadzorem jest 1 taki obiekt.

W 2019 r. nie wydawano decyzji i nie nakładano mandatów.

Środki transportu żywności (113) Żywność przewożona jest w samochodach przystosowanych do transportu przez właścicieli zakładów produkujących żywność i wprowadzających do obrotu oraz specjalistyczne firmy transportowe i fizyczne osoby świadczące usługi transportowe. Środki transportu były oceniane pod kątem spełnienia wymagań sanitarno-higienicznych i zostały zatwierdzone jako środki transportu żywności w określonym zakresie. W ogólnej ocenie warunki przewozu żywności, szczególnie u producentów i w dużych obiektach obrotu detalicznego i hurtowego ulegają systematycznej poprawie. Zakłady posiadają na własne środki transportu, w dobrym stanie technicznym, przeznaczone wyłącznie do przewozu środków spożywczych. Posiadają decyzje zatwierdzające. Niektóre zakłady korzystają z usług specjalistycznych firm transportowych. W 2019 r. skontrolowano 13 środków transportu, wydano 15 decyzji.

Hurtownie spożywcze Pod nadzorem było 3 zakłady. Istniejące hurtownie prowadzą sprzedaż środków spożywczych w opakowaniach jak i bez opakowań, np. drób, mięso. Zaopatrują one lokalny rynek.

Piekarnie – Pod nadzorem jest 12 zakładów. Są to zakłady w większości mieszczące się w starych budynkach, częściowo modernizowanych, produkujące pieczywo na lokalny rynek (powiat i sąsiednie powiaty). 1 zakład produkuje wyroby piekarskie o dłuższym terminie przydatności z przeznaczeniem na szerszy rynek. W 2019 r. wydano ogółem 4 decyzje.

Zakład garmazeryjny – 2 zakłady prowadzące działalność w zakresie produkcji wyrobów mącznych, tj. pierogów, klusek, naleśników, a także gołąbków. Produkowane wyroby sprzedawane były na rynku lokalnym. W 2019r. wydano 3 decyzje, nałożono mandat karny w wysokości 300zł.

Inne wytwórnie żywności - Pod nadzorem jest 1 zakład produkujący wafle. Produkowane wyroby przeznaczone są na zaopatrzenie rynku lokalnego. W 2019 r. nie wydawano decyzji i nie nakładano mandatów.

Ciastkarnie – Pod nadzorem jest 5 zakładów. Są to zakłady małe, w których produkcja jest częściowo zmechanizowana. Produkowane wyroby ciastkarskie przeznaczone są w większości na zaopatrzenie rynku lokalnego. W 2019 r. wydano 4 decyzje, nałożono 1 mandat karny za stwierdzone uchybienia sanitarne w kwocie 500 zł.

Zakład przetwarzający owoce , warzywa – 1 zakład pod nadzorem

Zakład produkcyjny ul. Zadąbrowa 1 Wólka Tanewska ECO FOOD POLSKA ,

Kioski spożywcze - Pod nadzorem 2 obiekty, są to miejsca obrotu żywnością zlokalizowane na terenie szkół i szpitala. Żywność sprzedawana jest przez tzw. okienko. W 2019 r. nie nakładano mandatów.

Wytwórnie lodów - Pod nadzorem 2 zakłady, w których produkuje się lody tradycyjne na bazie mleka, śmietany, jaj i innych dodatków. Stan sanitarno- techniczny oraz jakość wyrobów nie budziły zastrzeżeń. W 2019 r. nie wydawano decyzji i nie nakładano mandatów.

Automaty do lodów – Pod nadzorem 5 obiektów, w których produkcja lodów odbywa się sezonowo od maja do września. Automaty usytuowane są w firmowych sklepach, ciastkarniach i obiektach małej gastronomii. Lody są produkowane z mieszanek sypkich, wymagających wymieszania z wodą, bądź gotowych płynnych mieszanek. Stan techniczny w/w obiektów jest dobry; obiekty są remontowane przed rozpoczęciem działalności w danym sezonie. W 2019 r. wydano 2 decyzje zatwierdzające i nie nakładano mandatów.

Obiekty ruchome i tymczasowe –22 obiekty, są to ruchome punkty sprzedaży i małej gastronomii oraz stragany. Ruchome punkty sprzedaży prowadzą sprzedaż na targowiskach, punkty małej gastronomii działają przy okazji festynów innych tego typu imprez. Stragany funkcjonują w zakresie sprzedaży owoców i warzyw w miejscach wydzielonych w mieście.

Młyny –2 obiekty, są to młyny mieszczące się w starych budynkach sukcesywnie dostosowywane do obowiązujących przepisów. Stan sanitarny oraz warunki produkcji nie budziły zastrzeżeń.

Browar –1 browar rzemieślniczy.

Produkcja pierwotna

Produkcja pierwotna – Na terenie tutejszego powiatu zarejestrowanych było **6** producentów w zakresie produkcji pierwotnej dotyczącej uprawy warzyw, owoców, ziemniaków oraz zbóż. Ponadto zarejestrowano 40 skupów owoców leśnych (jagody, jeżyny).

Nadzór nad wprowadzaną do obrotu żywnością prozdrowotną.

W kompetencjach PIS jest sprawowanie nadzoru sanitarnego nad bezpieczeństwem zdrowotnym suplementów diety, żywności przeznaczonej dla niemowląt i małych dzieci oraz żywności specjalnego przeznaczenia medycznego i środków spożywczych zastępujących całodzienną dietę, kosmetyków będących w obrocie w obiektach podlegających wspólnemu nadzorowi. Pobrano do badania 10 suplementów diety, próby te nie uległy zakwestionowaniu.

Inne obiekty obrotu żywnością (71) oraz apteki (18) i punkty apteczne (5) - są to sklepy zlokalizowane przy stacjach paliw, obiekty, w których sprzedaż żywności jest działalnością dodatkową, punkty skupu świeżych owoców, a także apteki, które są pod wspólnym nadzorem w ramach porozumienia z Inspekcją Farmaceutyczną.

NADZÓR NAD KOSMETYKAMI

Wytwórnice/konfekcjonowanie kosmetyków. Nadzorem sanitarnym objęto **2** zakłady, w których produkuje się i konfekcjonuje wyroby perfumeryjne. Podczas kontroli w tych zakładach dokonuje się m.in. oceny zgodności oznakowania opakowania jednostkowego

kosmetyku z wymaganiami zawartymi w obowiązujących przepisach prawa, oceny zgodności dokumentacji kosmetyku z wymaganiami zawartymi w obowiązujących przepisach prawa, oceny warunków produkcji produktu kosmetycznego (GMP), oceny zgodności z innymi wymaganiami zawartymi w obowiązujących przepisach prawa.

Obrót detaliczny i hurtowy kosmetykami Produkty kosmetyczne występujące w obrocie podlegają kontroli w zakresie oznakowania, a także pobierane są próbki tych produktów do badań. W 2019 r. nie wydawano w tych obiektach decyzji, nie nakładano mandatów karnych.

II. Pobieranie próbek

Jednym z najważniejszych obszarów działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ocena jakości zdrowotnej środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz produktów kosmetycznych poprzez pobór prób do badań laboratoryjnych.

W 2019 r. pobrano **156** próbek żywności oraz **5** próbek produktów kosmetycznych.

Próbki badano w następujących kierunkach:

- metale ,mikrobiologia, mikotoksyny, substancje dodatkowe, jod w soli,
- suplementy diety, benzo[a]piren (WWA), akryloamid, skażenie promieniotwórcze, organoleptyka.

W 2019 r., w związku z zatruciem pokarmowym jakie miało miejsce w miesiącu lipcu w jednym z Domów Weselnych w Nisku prowadzono postępowanie wyjaśniające do połowy sierpnia. W trakcie prowadzonego postępowania wyjaśniającego dot. zatrucia pokarmowego w domu weselnym pobrano 22- próby.

W ramach prowadzonego nadzoru niezgodne z przepisami było **9** próbek, w tym **3** próbki soli w zakresie nieprawidłowej zawartości jodu oraz **5** próbek mięsa drobiowego (stwierdzono *Campylobacter*).

III. Nadzór na grzybami

W ramach posiadanych kompetencji prowadzony jest nadzór nad wprowadzanymi do obrotu grzybami świeżymi i suszonymi rosnącymi w warunkach naturalnych. Ponadto w PSSE w Nisku w sezonie grzybowym dyżurują osoby, mogące bezpłatnie ocenić przeznaczone do prywatnego użytku świeże grzyby - jako jadalne, niejadalne bądź trujące. W 2019 r. w PSSE w Nisku dokonano 2 konsultacji w zakresie oceny grzybów, w trakcie których oznaczono 2 gatunki grzybów (borowik ceglaspory, czubajka kania,). Nie stwierdzono w trakcie dokonywanych ocen grzybów niejadalnych oraz trujących.

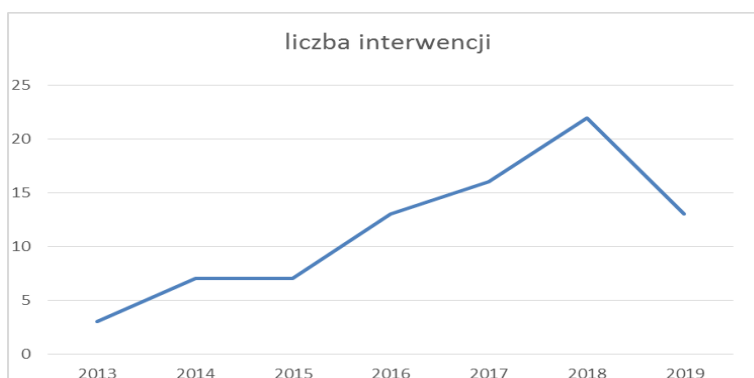
Ponadto podczas ubiegłorocznych dożynek pow. niżańskiego, których obchody odbywały się w Harasiukach - miejscowości i rejonie obfitującym w runo leśne, a przede wszystkim występowanie różnorodnych grzybów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nisku przy udziale przedstawiciela Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

w Rzeszowie zorganizował wystawę grzybów, która miała na celu zaznajomienie społeczeństwa z prawidłową oceną grzybów. Zainteresowane osoby zajmujące się zbieraniem grzybów w sposób szczegółowy informowane były jak rozróżnić grzyby jadalne od niejadalnych (trujących). Udzielano rad dot. reagowania na symptomy przypuszczalnych zatruc pokarmowych po spożyciu grzybów oraz informowano, jakie objawy najczęściej występują po ich spożyciu. Po licznych odwiedzinach tego stoiska oraz mnogości zadawanych pytań na temat grzybów należy sądzić, że tego typu wystawy oraz przekazywanie niezbędnych informacji, były słuszne i przyczyniły się do podniesienia świadomości w tym temacie.

IV. Interwencje konsumenckie.

W 2019 r. wniesiono do PSSE w Nisku 13 interwencji konsumenckich. Dotyczyły one w większości niewłaściwego stanu sanitarnego w obiektach typu: dom weselny, restauracje i sklepy. Część interwencji była zasadna i zarzuty się potwierdziły. W tych przypadkach przedsiębiorcy zostali ukarani mandatami karnymi. W kilku przypadkach pobierano próby. PPIS w Nisku w 2019r., na dom weselny wydał decyzję nakazującą wstrzymanie w trybie natychmiastowym działalności gastronomicznej.

V. Współpraca Inspekcji Sanitarnej z innymi organami nadzoru.

W celu sprawnego i skutecznego nadzoru nad bezpieczeństwem żywności oraz ochrony zdrowia konsumentów organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizują porozumienia dot. współpracy z następującymi instytucjami: Inspekcją Weterynaryjną, Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Państwową Inspekcją Farmaceutyczną.

W ramach Porozumienia ramowego z dnia 16 października 2018r. zawartego pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym i Głównym Lekarzem Weterynarii o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz organów Inspekcji Weterynaryjnej”, w 2019r. dwukrotnie uaktualniano listę zakładów wspólnie nadzorowanych przez IW jak i PIS (na dzień 31.12.2019 r. brak takich zakładów).

VI. Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością.

W zakładach produkcyjnych dokonywano sprawdzenia w zakresie stosowanych w zakładzie materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Nie stwierdzono, w tym zakresie nieprawidłowości.

VII. Podsumowanie

Stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnościowych w 2019 r. uległ poprawie, co wynika z mniejszej liczby nałożonych mandatów a także mniejszej liczby decyzji nakazujących w porównaniu do lat ubiegłych oraz zgłaszanych interwencji. Część badanych środków spożywczych pochodziło od producentów z powiatu nizańskiego, nie były one kwestionowane. Próbkę w większości przypadków pobierano w dużych sklepach z dużym asortymentem. W obiektach oświatowych oceniano jadłospisy pod kątem realizacji Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1154). Żywnienie dzieci w szkołach często odbywało się w formie dożywiania, czyli serwowano posiłek jednodaniowy (zupę lub drugie danie). Posiłki te również oceniane są pod kątem spełnienia wymagań w/w rozporządzenia. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

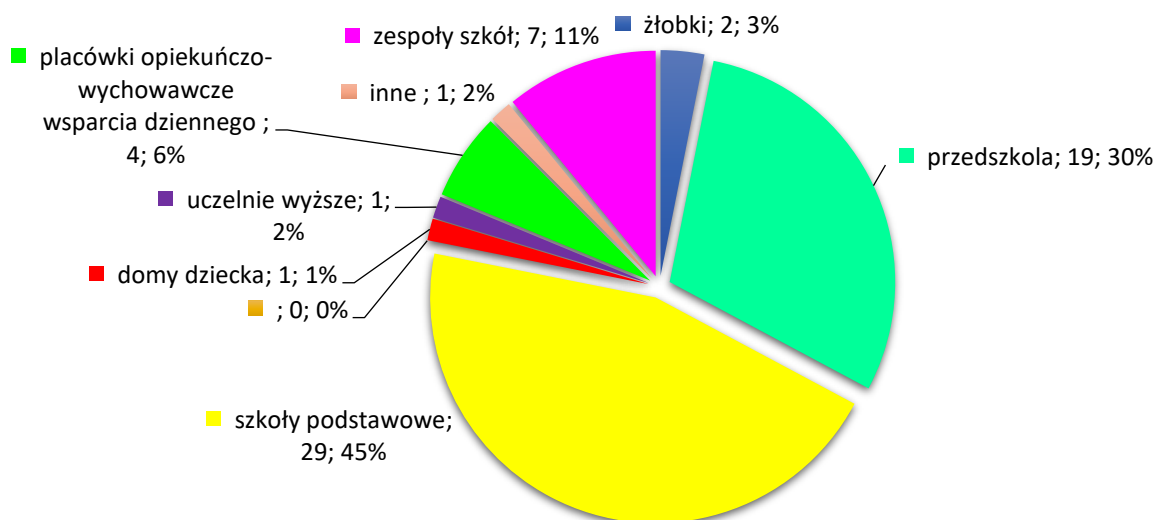
HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

Działalność PPIS w Nisku miała również na celu zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki oraz pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo - wychowawczych, a także w placówkach wypoczynku letniego i zimowego.

Na terenie powiatu nizańskiego w ubiegłym roku funkcjonowało **71** stałych placówek nauczania i wychowania w **64** obiektach, a także **20** placówek sezonowych (placówki wypoczynku letniego i zimowego).

W obiektach stałych znajdują się:

- 2 żłobki,
- 19 przedszkoli,
- 29 szkół podstawowych samodzielnych
- 1 dom dziecka,
- 1 uczelnia wyższa,
- 4 placówki wsparcia dziennego (świetlice środowiskowo-profilaktyczne),
- 1 inne (działalność gospodarcza)
- 7 zespołów szkół, w których skład wchodzi: 7 przedszkoli i 7 szkół podstawowych

Udział (%) poszczególnych placówek objętych nadzorem

Wszystkie nadzorowane placówki zostały w roku 2019 skontrolowane, zakres przeprowadzonych kontroli sanitarnych obejmował następujące zagadnienia:

- ocena stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń, mikroklimat pomieszczeń
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej w placówkach,

- ocena warunków higienicznych procesu nauczania; ocena dostosowania mebli do wzrostu uczniów, ocena rozkładów zajęć lekcyjnych w kontekście higieny pracy umysłowej uczniów, zapewnienie uczniom możliwości pozostawienia w szkołach części podręczników i pomocy szkolnych,
- ocena warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego,
- nadzorowanie form dożywiania prowadzonego w szkołach,
- ocena przestrzegania w placówkach zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,

W ramach sprawowania nadzoru nad warunkami pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania przeprowadzono **134** kontrole sanitarne, w tym **124** kontrole planowane. Różnicę pomiędzy zaplanowanymi a wykonanymi kontrolami (10) stanowiły 4 kontrole wypoczynku letniego i zimowego, 4 kontrole sprawdzające, 1 kontrola tematyczna dot. przygotowania placówki do rozpoczęcia roku szkolnego i 1 kontrola dot. odbioru placówki.

Stan sanitarno-techniczny.

W 2019 roku stan sanitarny i techniczny placówek nauczania i wychowania nie uległ pogorszeniu w odniesieniu do 2018 roku. W wielu obiektach systematycznie prowadzone są prace remontowe mające na celu polepszenie istniejącego stanu.

Wśród placówek znajdujących się na terenie powiatu niżańskiego jedna szkoła posiada własne ujęcie wody (PSP Nr 3 w Rudniku nad Sanem). W tej placówce woda z kranu używana jest tylko do celów sanitarnych.

W celu wyegzekwowania poprawy stanu sanitarno-technicznego i dla zapewnienia bezpieczeństwa uczniom i wychowankom, wydano w podległych placówkach łącznie **17** decyzji, w tym **13** decyzji zarządzających i **4** decyzje płatnicze. Nieprawidłowości dotyczyły:

- 1 - złego stanu instalacji elektrycznej, stolarki drzwiowej w placówce,
 - 1 - złego stanu instalacji elektrycznej, instalacji co., sanitariatów,
 - 1 - złego stanu podłóg, ścian wewnętrznych, zewnętrznych oraz schodów,
 - 1 - złego stanu sanitarno – technicznego chodnika prowadzącego do budynku szkoły,
- Ponadto wydano 2 decyzje prolongujące termin wykonania zarządzeń oraz 7 decyzji wygaszających postępowanie w związku ze zmianą przepisów prawnych.

Poprawę warunków sanitarnych i technicznych poprzez zakończenie postępowania administracyjnego, a tym samym wyeliminowania nieprawidłowości uzyskano w 4 placówkach.

Mikroklimat pomieszczeń.

Mając na uwadze higieniczne warunki pracy i pobytu uczniów i wychowanków, w czasie kontroli dokonywano pomiaru **temperatury pomieszczeń** (sale lekcyjne i sale zabaw)

w sezonie grzewczym ; w 48 placówkach w 110 pomieszczeniach, nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Rodzaj placówki	2018 r.				2019 r.			
	Temperatura				Temperatura			
	Liczba placówek	Liczba pomieszczeń, w których przepr. pomiary	Nieprawidłowy wynik		Liczba placówek	Liczba pomieszczeń w których przepr. pomiary	Nieprawidłowy wynik	
			Liczba placówek	Liczba pomieszczeń			Liczba placówek	Liczba pomieszczeń
żłobki	1	3	0	0	2	5	0	0
przedszkola	17	33	0	0	18	38	0	0
szkoły podstawowe i ich filie	16	40	0	0	16	45	0	0
gimnazja i ich filie	0	0	0	0	0	0	0	0
szkoły zawodowe	0	0	0	0	0	0	0	0
licea ogólnokształcące	0	0	0	0	0	0	0	0
zespoły szkół	3	10	0	0	3	10	0	0
pozostałe placówki	10	14	0	0	9	12	0	0
Ogółem:	47	100	0	0	48	110	0	0

W roku 2019 nie zlecano pomiarów oświetlenia w podległych placówkach. W 1 szkole (PSP Kopki) wykonano obowiązki nałożone decyzją, które dotyczyły nieprawidłowego natężenia oświetlenia, stwierdzonego na podstawie pomiarów przeprowadzonych przez WSSE w Rzeszowie - Oddział Laboratoryjny w Tarnobrzegu, Laboratorium Higieny Pracy.

Warunki do utrzymania higieny osobistej.

Zapewnienie prawidłowych warunków do utrzymania higieny osobistej w placówkach nauczania i wychowania jest gwarancją utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży oraz elementem profilaktyki szerzenia się chorób zakaźnych. Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że we wszystkich placówkach zapewniona była bieżąca woda, toalety zaopatrzone były w niezbędne środki czystości; mydło, ręczniki jednorazowego użytku lub suszarki oraz papier toaletowy. Podczas kontroli każdorazowo przypominano o bezwzględnym obowiązku bieżącego zaopatrywania sanitariatów. Ogólny stan czystości i porządku w kontrolowanych pomieszczeniach sanitarnych nie budził zastrzeżeń.

Warunki pracy ucznia.

Dbając o bezpieczne i higieniczne warunki pracy ucznia, w trakcie kontroli oceniano **dostosowanie do wzrostu stanowiska pracy ucznia** (krzesło i stolik). Analiza dotyczyła dostosowania mebli do wzrostu dzieci i młodzieży, właściwego oznakowania, odpowiedniego zestawienia, dobrego stanu technicznego oraz posiadanych na wyposażenie certyfikatów.

Oceniono szczegółowo w 2 placówkach - 7 oddziałach, 119 stanowisk uczniowskich. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Wyposażenie sali zajęć w żłobku

Rodzaje placówek	Oceniono dostosowanie mebli do wzrostu uczniów				Stwierdzono niewłaściwe			
	2018 rok		2019 rok		2018 rok		2019 rok	
	Liczba oddziałów	Liczba placówek	Liczba oddziałów	Liczba placówek	Liczba oddziałów	Liczba placówek	Liczba oddziałów	Liczba placówek
Szkoły podstawowe i ich filie	7	3	7	2	0	0	0	0
Gimnazja i ich filie	0	0	0	0	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem:	7	3	7	2	0	0	0	0

W ramach nadzoru nad higieną procesu nauczania oceniano w trakcie kontroli w każdej szkole **rozkład zajęć lekcyjnych**, uwzględniający zasady higieny umysłowej, pod kątem równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, w szczególności: rozpoczynanie zajęć o stałej porze, przy czym różnica pomiędzy dniami nie powinna być większa od 1 godziny oraz różnica godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie powinna być większa od 1 godziny. Zwracano również uwagę na odpowiednie rozłożenie przedmiotów ze względu na ich trudność. W 2019 r. oceniono rozkłady zajęć w 36 szkołach w 335 oddziałach, rozkłady ułożone prawidłowo. W szkołach na terenie powiatu zajęcia odbywały się w systemie jednozmianowym.

Rodzaje placówek	Tygodniowy plan lekcji							
	Skontrolowano				Stwierdzono niewłaściwy			
	2018 rok		2019 rok		2018 rok		2019 rok	
	oddziałów	placówek	oddziałów	placówek	oddziałów	placówek	oddziałów	placówek
szkoły podstawowe i ich filie	346	38	335	36	0	0	0	0
gimnazja i ich filie	11	2	0	0	0	0	0	0
szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem	357	40	335	36	0	0	0	0

Zapewnienie uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych zgodnie z przepisami. Na terenie powiatu wymóg ten realizowany jest w postaci indywidualnych szafek, szuflad w salach lekcyjnych (szczególnie w klasach młodszych) ponadto indywidualnych szafek w szatniach lub wydzielonych zbiorczych miejsc przeznaczonych na ten cel (półki lub szafy, czy inne miejsca w salach lekcyjnych). Jednak nie rozwiązuje to problemu przeciążonych uczniowskich tornistrów i plecaków. Dyrektorzy szkół informują, iż w wielu przypadkach uczniowie nie korzystają z możliwości pozostawienia podręczników na terenie placówki, ponieważ program nauczania wymaga zabrania podręcznika i wykonania zadania na kolejny dzień.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

W szkołach na terenie powiatu sytuacja ta przedstawia się następująco:

27 szkół posiada pełnowymiarowe sale gimnastyczne z boiskiem,

2 szkoły sale pełnowymiarowe bez boiska,

3 szkoły posiadają sale zastępcze z boiskiem,

4 szkoły posiadają tylko boisko.

Uczniowie szkół, które nie posiadają infrastruktury do prowadzenia zajęć gimnastycznych korzystają z obiektów sportowych należących do innych placówek, zajęcia w-f odbywają się także na korytarzu szkolnym, lub na

placu szkolnym. Ponadto w 14 placówkach dla uczniów zorganizowane były wyjazdy na basen.

Dożywianie uczniów. Wszystkie podlegające nadzorowi szkoły podstawowe w powiecie prowadzą dożywianie, jednak nie wszyscy uczniowie z niego korzystają. W trakcie przeprowadzanych kontroli uzyskano informacje, że z ciepłych posiłków przygotowywanych w stołówkach szkolnych lub dostarczanych przez firmy cateringowe korzystało około 55% spośród wszystkich uczniów nadzorowanych szkół. Z dofinansowania do wyżywienia korzystało 30% uczniów dożywających się, co stanowi około 17 % ogólnej liczby uczniów uczęszczających do szkół. W 20 szkołach uczniowie korzystali z posiłków jednodaniowych z deserem, a w 16 szkołach z posiłków II-daniowych.

Zakaz palenia. W trakcie przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że wszystkie placówki realizują przepisy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, t.j. respektowany jest w nich całkowity zakaz palenia wyrobów tytoniowych, także e-papierosów, co deklarowali dyrektorzy szkół oraz umieszczone w widocznych miejscach odpowiednie oznaczenia słowno – graficzne.

Wypoczynek. W ramach nadzoru nad wypoczynkiem letnim i zimowym dzieci i młodzieży w 2019r łącznie przeprowadzono 30 kontroli sanitarnych, w ramach form wyjazdowych, form w miejscu zamieszkania oraz „otwartych drzwi”. Zwracano uwagę na bezpieczeństwo i higienę odpoczywających dzieci i młodzieży, przeprowadzano pogadanki, przekazywano informacje połączone z instruktażem, pozostawiano tematyczne ulotki i broszury dla dzieci oraz opiekunów. Kontrole prowadzone w placówkach wypoczynku wykazały, iż organizatorzy zadbali o bezpieczne i higieniczne warunki pobytu uczestników. Stwierdzono, że wszystkie placówki zapewniły dobre warunki pobytu dla uczestników, nie odnotowano zatruc, poważnych wypadków ani zachorowań. **Łącznie jw 2019 roku, w 20 placówkach wypoczynku letniego i zimowego zorganizowanego na terenie powiatu niżańskiego wypoczywało 1602 uczestników.**

Podsumowanie. Wszystkie placówki na terenie powiatu niżańskiego są przystosowane do procesu nauczania, budynki spełniają standardy właściwe placówkom oświatowym. Rozwiązywane są problemy przestrzegania zasad higieny, higieny umysłowej, zapewnienia odpowiednich mebli edukacyjnych, sprzętu, oraz obiektów sportowych. Większość placówek jest podłączona do kanalizacji centralnej i wodociągów sieciowych, wszystkie posiadają ciepłą bieżącą wodę w sezonie grzewczym.

Systematyczny nadzór nad placówkami skutkuje poprawą stanu sanitarno-technicznego oraz zapewnieniem bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży.

W 2019r. oddano do użytku budynek przedszkola po całkowitej modernizacji i przebudowie. W 3 obiektach przeprowadzono modernizacje przystosowując je do nowopowstałych w nich placówek. W 2 placówkach dokonano całkowitej wymiany nawierzchni i montażu nowych urządzeń na placach zabaw. Ponadto wykonywano większe, lub mniejsze remonty, placówki wyposażono w nowe meble, sprzęt i urządzenia. We wszystkich placówkach szkolnych podczas przerwy wakacyjnej prowadzono generalne prace porządkowe w obiektach oraz na zewnątrz, obejmujące kompleksowe sprzątanie pomieszczeń oraz porządkowanie terenu wokół szkół, koszenie trawników i obcinanie drzew i krzewów.

W niektórych placówkach dyrektorzy sami decydują o wykonaniu remontów pomieszczeń, napraw i konserwacji wyposażenia w ramach posiadanych własnych środków finansowych.

Plac zabaw przy żłobku

Dla utrzymania dobrego stanu sanitarno-technicznego, ale też dalszej poprawy warunków pobytu dzieci w placówkach należy niezmiennie dążyć do :

- zapewnienia ciepłych posiłków dla wszystkich uczniów we wszystkich placówkach.
- podłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej placówek, które do chwili obecnej nie zostały jeszcze podłączone.
- zapewnienia warunków do utrzymania higieny osobistej uczniów na bieżąco (mydło, ręczniki jednorazowego użytku lub suszarki oraz papier toaletowy w dostatecznej ilości w każdej placówce),
- zapewnienia ciepłej bieżącej wody dla uczniów i wychowanków we wszystkich placówkach przez cały rok szkolny (nie tylko w sezonie grzewczym),

- zapewnienia odpowiedniej infrastruktury na prowadzenie zajęć wychowania fizycznego i zajęć rekreacyjnych (sale gimnastyczne z zapleczem sanitarnym i odpowiednim sprzętem sportowym, boiska szkolne, place zabaw),
- zwiększenia utrzymania higieny po zajęciach z wychowania fizycznego, poprzez umożliwienie uczniom korzystania z urządzeń natryskowych, nie tylko po dodatkowych zajęciach sportowych.
- zapewnienia odpowiednich mebli edukacyjnych, sprzętu i wyposażenia.

WARUNKI HIGIENICZNO-SANITARNE I ZDROWOTNE ŚRODOWISKA PRACY

Celem działania Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny pracy jest ochrona pracowników przed niekorzystnymi skutkami narażenia na czynniki pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego w środowisku pracy. Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór nad warunkami pracy kontrolując przestrzeganie przepisów dotyczących utrzymania należytego stanu higienicznego zakładów pracy oraz zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

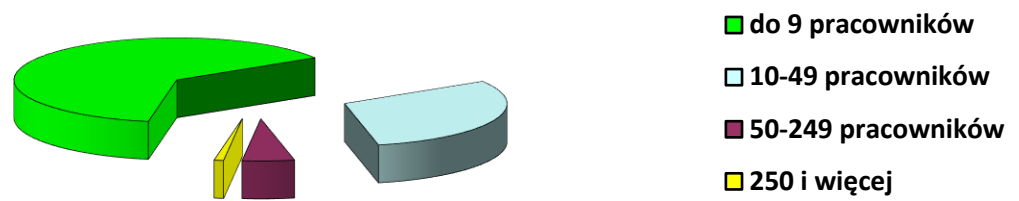
Pracownicy PIS sprawują również nadzór nad przestrzeganiem przepisów unijnych z zakresu nadzoru na chemikaliami, środkami powierzchniowo czynnymi i detergentami, obrotem prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3, handlem prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi oraz egzekwują przepisy dotyczące wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej.

W ramach realizacji „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” nadzorowane są także podmioty gospodarcze prowadzące działalność związaną z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest. Głównym celem prowadzonego programu jest likwidacja źródeł emisji włókien azbest.

Nadzór nad warunkami pracy

W roku 2019 w ewidencji znajdowało się **213** podmiotów gospodarczych zatrudniających ogółem **3426** pracowników. W stosunku do roku 2018 zwiększyła się ilość zewidencjonowanych podmiotów gospodarczych (o 5 podmiotów), natomiast zaobserwowano nieznaczny spadek zatrudnionych pracowników (ok. 35 pracowników). W ewidencji nadzorowanych podmiotów przeważają zakłady małe zatrudniające do **9** pracowników (**63,4%** ogółu nadzorowanych obiektów) oraz podmioty zatrudniające **od 10 do 49** pracowników (**30,5%**), zakłady zatrudniające od **50-249** pracowników stanowiły **5,1%**, natomiast zakłady zatrudniające powyżej **250** pracowników stanowiły **ok.1%** ogółu zewidencjonowanych podmiotów gospodarczych, co ilustruje poniższy wykres:

Analiza danych potwierdza, że wiodącymi kierunkami działalności gospodarczej powiatu są przetwórstwo drewna, produkcja i przetwórstwo spożywcze, działalność remontowo-budowlana, produkcja konstrukcji stalowych, produkcja mebli oraz handel hurtowy i detaliczny. W 2019 roku skontrolowano 82 podmioty gospodarcze, przeprowadzając 113 kontroli sanitarnych.

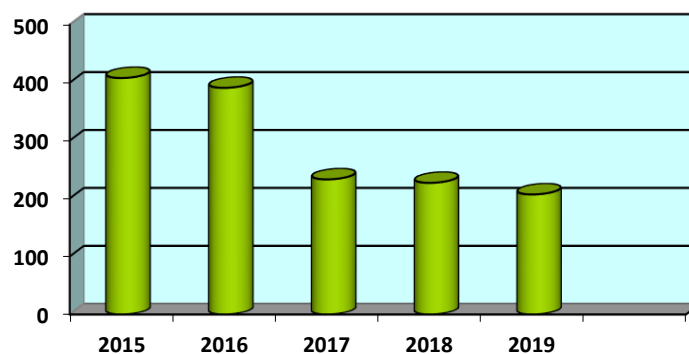
Ocena środowiska pracy

Z analizy narażenia zawodowego wynika, że na 1867 pracowników zatrudnionych w podmiotach gospodarczych działających na terenie powiatu nizańskiego skontrolowanych w 2019 roku 207 pracowników zatrudnionych było w warunkach niezgodnych z normatywami higienicznymi, co stanowi **11,1 %** ogółu zatrudnionych (wzrost w stosunku do ubiegłego roku o 1,1 %).

Ocena warunków pracy prowadzona jest w oparciu o badania przeprowadzone przez laboratoria posiadające certyfikaty akredytacyjne.

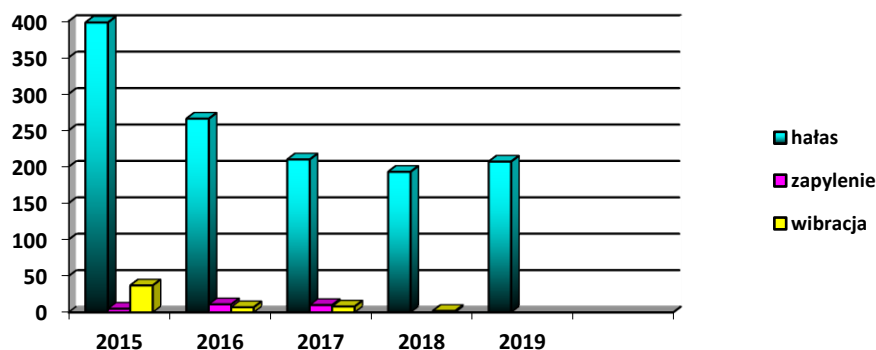
W 2019 roku w warunkach przekroczonego NDS dla czynników chemicznych pracowało 4 pracowników (2% ogółu osób zatrudnionych w przekroczeniach normatywów higienicznych), w warunkach przekroczenia norm higienicznych dla hałasu pracowało **207** osób. Przekroczenia NDN hałasu utrzymują się w wielu zakładach od wielu lat. Dotyczy to głównie zakładów produkcji maszyn i urządzeń, zakładów przetwórstwa drewna oraz w zakładów produkcji konstrukcji stalowych.

Poniższy wykres obrazuje ilość pracowników pracujących w warunkach przekoczonych normatywów higienicznych w latach 2014-2019.

Jak wynika z powyższego wykresu w 2019 roku ilości pracowników pracujących w warunkach przekoczonych normatywów higienicznych jest nieznacznie mniejsza niż w 2018 roku.

Ilość pracowników pracujących warunkach przekroczonych normatywów dla poszczególnych czynników szkodliwych w latach 2014-2019 przedstawia poniższy wykres:

W analizowanym okresie przekroczenia dopuszczalnych normatywów higienicznych stwierdzono w 12 zakładach (**14,0 %** skontrolowanych).

Brak aktualnych wyników pomiarów czynników szkodliwych stwierdzono w **27** zakładach, to jest w **33,0%** skontrolowanych w 2019 roku podmiotów gospodarczych. Zły stan sanitarny stwierdzono w **4** zakładach (**4,8 %**).

Najczęściej stwierdzane uchybienia dotyczyły:

- złego stanu higieniczno-sanitarnego ścian i sufitów w pomieszczeniach zaplecza socjalnego (3 zakłady),
- braku pomieszczeń zaplecza socjalnego (1 zakład),
- braku oceny ryzyka zawodowego lub braku uwzględnienia w niej narażenia na poszczególne czynniki szkodliwe dla zdrowia (10 zakładów).
- braku rejestrów czynników szkodliwych dla zdrowia (6 zakładów)

Na stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości wydano w 2019 roku łącznie **25** decyzji administracyjnych oraz **4** upomnienia z powodu nie wykonania przez pracodawców nakazów zawartych w decyzjach administracyjnych.

Szczególne konsekwencje w postaci rozwoju chorób nowotworowych niesie za sobą kontakt z czynnikami rakotwórczymi obecnymi w środowisku pracy. Czynniki rakotwórcze (kancerogeny) powodują wzrost zapadalności i umieralności na specyficzne choroby nowotworowe w populacji osób narażonych na ich działanie, w porównaniu z populacją ogólną.

W 2019 roku w ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi występującymi w środowisku pracy skontrolowano 7 zakładów pracy (w ewidencji znajduje się 12 zakładów, w których występuje narażenie na działanie czynników rakotwórczych).

Przeprowadzono łącznie 7 kontroli sanitarnych dot. nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi. Decyzji administracyjnych w tym zakresie nie wydano.

Spośród 42 osób pracujących w narażeniu na czynniki rakotwórcze lub mutagenne najwięcej pracowników pracowało w narażeniu na pył drewna twardego (buk) oraz promieniowanie jonizujące.

Choroby zawodowe

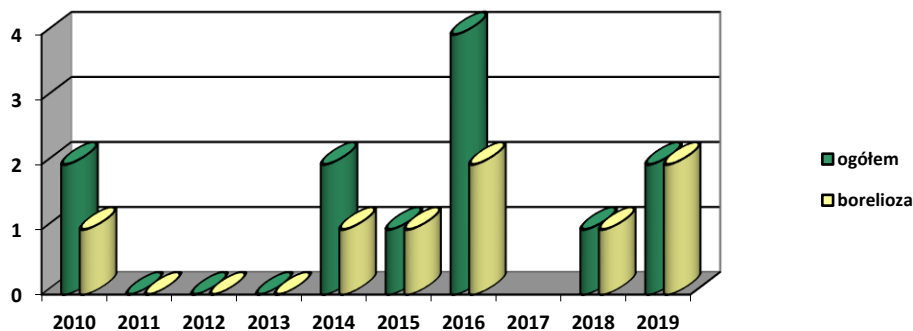
Skutkiem pracy w warunkach przekroczonych normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia, kontaktu z czynnikami alergizującymi i zakaźnymi oraz niewłaściwej opieki profilaktycznej są choroby zawodowe.

W 2019r. wydano 2 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz przeprowadzono 3 postępowania wyjaśniające dot. zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych.

Należy podkreślić, że od paru lat dominującą chorobą zawodową stwierdzaną na terenie działania tut. Inspektora jest borelioza.

Ilustruje to poniższy wykres:

Informacja dotycząca producentów, dystrybutorów i stosujących substancje i preparaty chemiczne, prekursorów kategorii 2 i 3, produktów biobójczych, detergentów i szkodliwych czynników biologicznych.

W 2019r. w oparciu o obowiązujące przepisy kontynuowano nadzór nad substancjami i mieszaninami chemicznymi, prekursorami narkotykowymi kategorii 2 i 3, produktami biobójczymi, detergentami i szkodliwymi czynnikami biologicznymi. Podczas przeprowadzanych kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, Rozporządzenia REACH 1907/2006 i Rozporządzenia nr1272/2008 zwane rozporządzeniem CLP (Classification, Labelling and Packaging).

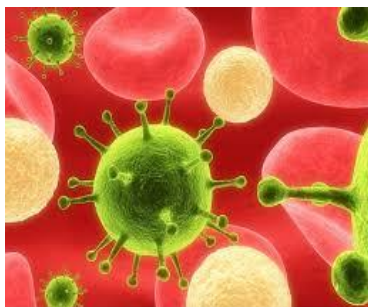
W 2019 roku pracownicy uczestniczyli w realizacji projektu Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów rozporządzenia REACH i CLP działającego przy Europejskiej Agencji Chemikaliów w Helsinkach. Projekt REF-7 dot. egzekwowania obowiązków w zakresie rejestracji po upływie końcowego terminu rejestracji we współpracy z organami celnymi oraz projektu BEF-1 dot. kontroli wyrobów poddanych działaniu produktów biobójczych.

W powiecie nizańskim w ramach nadzoru nad chemikaliami 2019 roku przeprowadzono 24 kontrole sanitarne, w tym 17 kontroli u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny oraz 7 kontroli u dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych. Skontrolowano 7 podmiotów wprowadzających do obrotu substancje i mieszaniny chemiczne (dystrybutorów) oraz 17 podmiotów stosujących substancje i mieszaniny chemiczne.

Decyzje w tym zakresie nie były wydawane.

Na terenie działania PIS w Nisku w 2019 roku funkcjonowało 7 podmiotów wprowadzających do obrotu prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 oraz 6 podmiotów, w których stosowano prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3. W ramach nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych. Skontrolowano w tym zakresie 6 podmiotów stosujących prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3. W analizowanym okresie decyzji w tym zakresie nie wydano.

W 2019 roku w ramach nadzoru nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi występującymi w środowisku pracy skontrolowano 7 zakładów pracy (w ewidencji znajdują się 32 zakłady, w których występuje narażenie na działanie szkodliwych czynników biologicznych). Przeprowadzono łącznie 8 kontroli dot. nadzoru nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi. W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że ogółem 64 osoby są narażone na działanie szkodliwych czynników biologicznych (64 pracowników - 2 grupa zagrożenia oraz 46 pracowników - 3 grupa zagrożenia).

Wydano 1 decyzję administracyjną w tym zakresie dot. braku rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia.

Nadzór nad pracami związanymi z usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

W 2019r. PPIS w Nisku jak w latach poprzednich prowadził nadzór na przygotowaniu pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest, w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Przeprowadzono w tym zakresie 2 kontrole dot. oceny warunków pracy w trakcie prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest / demontaż dachów eternitowych/. Prace rozbiórkowe wykonywane były przez firmy zewnętrzne, które nie mają swojej siedziby na terenie powiatu nizańskiego. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

PODSUMOWANIE

1. Działalność kontrolna pionu higieny pracy w 2019 roku wykazała, iż liczba podmiotów gospodarczych objętych ewidencją zwiększyła się o 5 podmiotów, zmniejszeniu uległa ilość zatrudnionych pracowników (o 35 pracowników).

2. Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami w skontrolowanych zakładach były nieaktualne pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy oraz niewłaściwy stan zaplecza socjalnego dla pracowników, w wyniku czego PPIS w Nisku wydał 25 decyzji administracyjnych nakazujących pracodawcom usunięcie nieprawidłowości.

3. Na terenie powiatu niżańskiego w warunkach przekroczonych norm czynników szkodliwych zatrudnionych było 207 osób w 12 zakładach pracy. W stosunku do roku poprzedniego spadła liczba pracowników pracujących w narażeniu na ponadnormatywną wartość czynników szkodliwych (w 2018 roku - 227 pracowników). Podobnie jak w latach poprzednich, najpowszechniej występującym czynnikiem szkodliwym w nadzorowanych zakładach pracy był ponadnormatywny hałas, którego przekroczenie stwierdzono w 12 zakładach pracy. Często brak jest możliwości technicznych wyeliminowania ponadnormatywnych czynników szkodliwych w środowisku pracy. Pracodawcy wdrażają wtedy działania organizacyjne tj.: zaopatrują pracowników w środki ochrony indywidualnej dobrane do wielkości stwierdzanych przekroczeń, prowadzą rotację pracowników na stanowiskach pracy oraz organizują systematyczne szkolenia pracowników przez odpowiednie ośrodki szkoleniowe.

5. W toku postępowań w sprawach chorób zawodowych obserwuje się utrzymującą się na podobnym poziomie liczbę stwierdzanych chorób zawodowych.

NADZÓR NAD ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI (TZW. „NOWYMI NARKOTYKAMI”)

W 2019r. Zespół ds. Środków Zastępczych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nisku w celu ograniczenia zagrożeń zdrowia publicznego z zakresu przeciwdziałaniu narkomanii, prowadził działania dot. przestrzegania zakazu wytwarzania, przywozu i wprowadzaniu do obrotu środków zastępczych zwanych potocznie dopalaczami lub nowymi narkotykami. W ramach tych działań prowadzono postępowania administracyjne, monitorowano środowisko, współpracowano z organami Policji oraz prowadzono działalność oświatową.

Na terenie powiatu nie zidentyfikowano sklepów wprowadzających do obrotu środki zastępcze.

W 2019r. prowadzono 5 postępowań administracyjnych wobec osób fizycznych (kontynuacja postępowań z lat poprzednich) dotyczących przestrzegania zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Po nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, zgodnie z którą nadzór nad przestrzeganiem zakazu wprowadzania do obrotu nowych substancji psychoaktywnych sprawuje policja, na terenie powiatu nie stwierdzono prób wprowadzania do obrotu środków zastępczych tj. środków, które by nie były umieszczone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych.

Zespół ds. Środków Zastępczych prowadzi monitoring przypadków podejrzeń zatruc środków zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi na podstawie współpracy z podmiotami leczniczymi. W 2019 roku do PPIS w Nisku nie zgłoszono przypadków zatruc tzw. „nowymi narkotykami”.

Podobnie jak w latach ubiegłych pracownicy PIS w Nisku podejmowali szereg działań o charakterze profilaktycznym tematycznie związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Akcje oświatowe skierowane były do młodzieży, rodziców i personelu pedagogicznego, a także ogółu społeczeństwa. Formy i metody pracy wykorzystywane w tego typu działalności to przede wszystkim: spotkania edukacyjne, pogadanki, dystrybucja materiałów informacyjnych, szkolenia, konferencje, imprezy oświatowe, organizacja przeglądu form teatralnych na ten temat. Podczas spotkań były omawiane zagadnienia dot. zagrożeń wynikających ze stosowania „nowych narkotyków”, których celem jest zwiększenie wiedzy i świadomości uczniów, nauczycieli i rodziców oraz ogółu społeczeństwa na ten temat. W czasie tych akcji przekazano informacje 451 osobom i rozprowadzono 511 ulotek.

Podczas prowadzenia nadzoru nad zakładami pracy pracownicy komórki higieny pracy zwracali przedsiębiorcom uwagę na problem zażywania środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych w miejscu pracy. Informowali o materiałach zawartych na stronie <http://e-zdrowiewpracy.pl>. Zwracali uwagę, czym są i jak mogą działać „nowe narkotyki”, oraz jakie mogą być przyczyny i skutki sięgania po substancje psychoaktywne.

Podsumowanie

Na terenie powiatu w 2019r. nie stwierdzono wytwarzania, przywozu i wprowadzaniu do obrotu środków zastępczych przez podmioty gospodarcze lub osoby fizyczne.

W 2019 roku do PPIS w Nisku nie zgłoszono przypadków zatruc tzw. „nowymi narkotykami”. Prowadzenie działań o charakterze zapobiegawczym, polegających na uświadomieniu jakie zagrożenia mogą powodować środki zastępcze może mieć znaczący wpływ na zmniejszenie liczby potencjalnych nabywców „dopalaczy” dystrybuowanych przez osoby fizyczne i przy pomocy sklepów internetowych.

SANITARNY NADZÓR ZAPOBIEGAWCZY

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny stanowił realizację ustawowych obowiązków i zadań w zakresie ochrony zdrowia publicznego, w szczególności poprzez uzgodnienie dokumentacji dotyczącej:

- strategicznej oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
 - planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na etapie oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
 - dokumentacji projektowej inwestycji, w szczególności projektów budowlanych
- oraz
- zajmowania stanowisk w sprawie obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania.

Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego miało na celu zapewnienie na etapie planowania zagospodarowania przestrzennego oraz projektowania i realizacji inwestycji właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w obiektach w taki sposób, aby w trakcie eksploatacji obiektów nie powstały zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi powodowane przyjętymi w tym zakresie rozwiązaniami.

Analiza projektowanych rozwiązań w szczególności przeprowadzona była w aspekcie oceny narażenia ryzyka ludności na czynniki fizyczne, chemiczne i biologiczne, uciążliwe lub szkodliwe dla zdrowia człowieka w miejscu przebywania ludzi.

W ramach **strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** dokonano 3 uzgodnień dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko tj.:

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod nazwą „Zbiornik Podwolina” gm. Nisko;
- projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Harasiuki;
- V zmiany dokumentu p.n. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Nisko.

oraz

2 projektów zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dot.:

- projektu IV zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Nisko wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (zakres zmian Studium

obejmuje obszar zalewu Podwolina położonego w rejonie ul. Nowej, Słonecznej i Dąbrowskiego oraz rzeki Barcówki w Nisku, o powierzchni ok. 40 ha, stanowiąc spełnienie potrzeb inwestycyjnych w zakresie usług sportu i rekreacji);

- zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Harasiuki wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (zakres zmian studium obejmuje cały obszar gminy Harasiuki o powierzchni ok. 168,17 m², stanowiąc nowe opracowanie z wykorzystaniem części zapisów z poprzednich studium. Wyznaczono kierunki rozwoju przestrzennego w gminie Harasiuki zakładając sukcesywny rozwój istniejących funkcji mieszkaniowych, usługowych i produkcyjnych w sąsiedztwie terenów już zainwestowanych, przy założeniu równoczesnej rozbudowy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej).

W opiniowanych projektach zmiany studium zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko.

W postępowaniu dotyczącym **oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko** wydano opinie w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach .

Składane wnioski w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko analizowano pod kątem wpływu realizacji przedsięwzięć na stan środowiska, a tym samym na warunki zdrowotne życia ludzi.

Zgodne z analizą przedkładanych dokumentów planowane przedsięwzięcia nie wskazywały na źródło znaczących negatywnych oddziaływań zagrażających zdrowiu i życiu ludzi, dlatego nie wydano opinii o konieczności sporządzenia raportu.

W odniesieniu do poprzedniego roku liczba tych opinii zmniejszyła się o 4.

Wydano ogółem 22 opinie w sprawie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym: 21 opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i 1 opinię przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,

Do opinii dotyczących przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w których nie stwierdzono potrzeby sporządzania raportu należy zaliczyć między innymi przedsięwzięcia, takie jak:

- przebudowa mostu przy ul. Sopockiej w Nisku,
- budowa hali traka i montaż automatycznej linii przecierania drewna w Domostawie,
- budowa zbiornika wodnego do celów rekreacji w Zarzeczcu,
- budowa lewego zabezpieczenia przeciwpowodziowego ciekłu Jeżówka (Głęboka),
- rozbudowa i przebudowa części Szpitala Powiatowego w Nisku,

- przygotowanie terenów inwestycyjnych na obszarze „Nowosielec produkcyjno-usługowy” poprzez budowę sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej oraz budowę dróg wraz z oświetleniem,
- montaż tymczasowych mobilnych Wytwórni Mas Bitumicznych: w msc. Sibigi i w Nisku,
- budowa i przebudowa dróg: gminnej, powiatowych i krajowej,
- wykonanie projektu na wykonanie połączenia sieci wodociągowej Niska i Nowosielca,
- budowa sali konferencyjnej dla Zakładu Artykułów Ściernych „Armes” w Nisku,
- budowa stacji paliw płynnych – benzyny Pb, ON, i LPG z budynkiem usługowym oraz myjni bezobsługowej trzystanowiskowej w Zarzeczcu,
- wykonanie krótkich odcinków sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Zarzeczcu i Nisku - etap III,
- budowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Harasiukach.

Wydano 1 pozytywną opinię dot. realizacji przedsięwzięcia pod nazwą: „Budowa obwodnicy Stalowej Woli i Niska klasy GP w ciągu DK-77 (ok. 15,2 km) wraz z infrastrukturą techniczną, budowlami i urządzeniami budowlanymi”, powołując się na przeprowadzoną analizę zawartą w raporcie na etapie realizacji i eksploatacji przedsięwzięć w zakresie oddziaływania na środowisko oraz wskazując wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w projekcie budowlanym .

W procesie inwestycyjnym, na etapie projektowania obiektów budowlanych uzgadniano **dokumentację projektową inwestycji, takich jak:**

- Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Rudnik nad Sanem (ul. Stróżańska),
- Budowa budynków sanitariatów, usytuowanych na Miejscach Obsługi Podróżnych (MOP) drogi ekspresowej Jeżowe i Podgórze,
- Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie miejscowości Majdan Golczański – Knieja w Gminie Jarocin oraz budowa kanalizacji sanitarnej na terenie miejscowości Majdan Golczański - Knieja II.

Projekt pod nazwą ”Budowa budynków sanitariatów, usytuowanych na Miejscach Obsługi Podróżnych (MOP) drogi ekspresowej Jeżowe i Podgórze” zaopiniowano z zastrzeżeniami dotyczącymi braku zaprojektowania w pomieszczeniach do karmienia i przewijania dzieci oraz w pomieszczeniach socjalnych umywalk oraz armatury czerpalnej ze złączką do węża w toaletach publicznych.

W odniesieniu do roku 2018 zaopiniowano o 2 projekty mniej.

W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane były stanowiska w sprawie **obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania** wyłącznie na wniosek

zainteresowanych podmiotów.

W związku z uczestnictwem w dopuszczeniu do użytkowania w trybie art.56 ustawy Prawo budowlane wydano 22 opinie wyrażające stanowisko o braku sprzeciwu do użytkowania zgłoszonych obiektów.

Wydano 3 opinie wyrażające stanowisko o braku sprzeciwu przystąpienia do użytkowania zgłoszonych obiektów pod warunkami:

w 2 przypadkach uzyskania przed rozpoczęciem działalności wyniku z badania wody spełniającej wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz w 1 przypadku spełnienia wymagań w zakresie wykonania: montażu zlewozmywaka i umywalki w pomieszczeniu socjalnym, armatury czerpalnej ze złączką do węża w toalecie męskiej z pisuarem, wykonania odpowiednich pochwyty oraz wpustu kanalizacyjnego i armatury czerpalnej ze złączką do węża w toalecie dla niepełnosprawnych, montażu zlewozmywaka dwukomorowego w pomieszczeniu wypieku pieczywa. Opinie z zastrzeżeniami wydano dla: oczyszczalni ścieków w Jeżowem, świetlicy wiejskiej w Krzeszowie oraz budynku handlowego w Zarzeczcu.

Obiekty odebrane i zaopiniowane pozytywnie, zakwalifikowano do następujących kategorii:

budynki kultury, nauki, oświaty (6)

- 1) budynek świetlicy i biblioteki publicznej w Groblach,
- 2) część budynku Szkoły Podstawowej Nr 5 na pomieszczenia przedszkola w Nisku przy ul. Tysiąclecia (adaptacja),
- 3) budynek Szkoły Podstawowej Nr 5 wraz z przebudową podgrzewalni posiłków na blok żywieniowy (rozbudowa i przebudowa),
- 4) część budynku na pomieszczenia i sanitariat w Szkole Podstawowej w Nowosielcu (przebudowa),
- 5) budynek świetlicy wiejskiej w Krzeszowie Dolnym,
- 6) budynek szkoły na przedszkole w Raławicach (przebudowa),

budynki kultu religijnego (1)

budynek kultu religijnego w Nisku (ul. Nowa – Boczna 60),

budynki służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej (3)

- 1) budynek mieszkalny na budynek użyteczności publicznej – przychodnia medycyny rodzinnej w Rudniku nad Sanem (rozbudowa i przebudowa),

2) część parteru budynku użyteczności publicznej na Dzienny Dom Pomocy w Nowym Narcie (przebudowa),

3) budynek mieszkalny na dom pomocy dla osób starszych w Zarzeczcu (przebudowa),

budynki handlu, gastronomii i usług (8)

1) budynek handlowo- usługowo- mieszkalny (sprzedaż i naprawa sprzętu leśno-ogrodniczego) w Nisku przy ul. Sandomierskiej,

2) budynek handlowo-usługowy w kondygnacji piwnicy (pizzeria) w Nisku przy ul. Sandomierskiej,

3) budynek handlowo-usługowy w kondygnacji parteru (handel odzieżą używaną) w Nisku przy ul. Sandomierskiej,

4) budynek usługowy – gastronomia w Nowosielcu,

5) budynek gospodarczo- usługowy (gabinet kosmetyczny) w Jarocinie,

6) budynek magazynowy z przeznaczeniem na cele usługowo – rekreacyjne (kuchnia z zapleczem, pokoje noclegowe, hala typu namiotowego z przeznaczeniem na organizację przyjęć w okresie letnim) w Krzeszowie,

7) budynek magazynowy (dodatki piekarnicze) w Nisku,

8) budynek handlowy (market spożywczo-przemysłowy) w Zarzeczcu,

budynki przemysłowe (1)

budynek produkcyjno-magazynowo - biurowy (produkcja materacy i stelażu do łóżek) w Zarzeczcu przy ul. Przemysłowej,

obiekty służące do korzystania z zasobów wodnych (2)

1) rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Ulanowie,

2) rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Jeżowie,

pozostałe budynki mieszkalne (1)

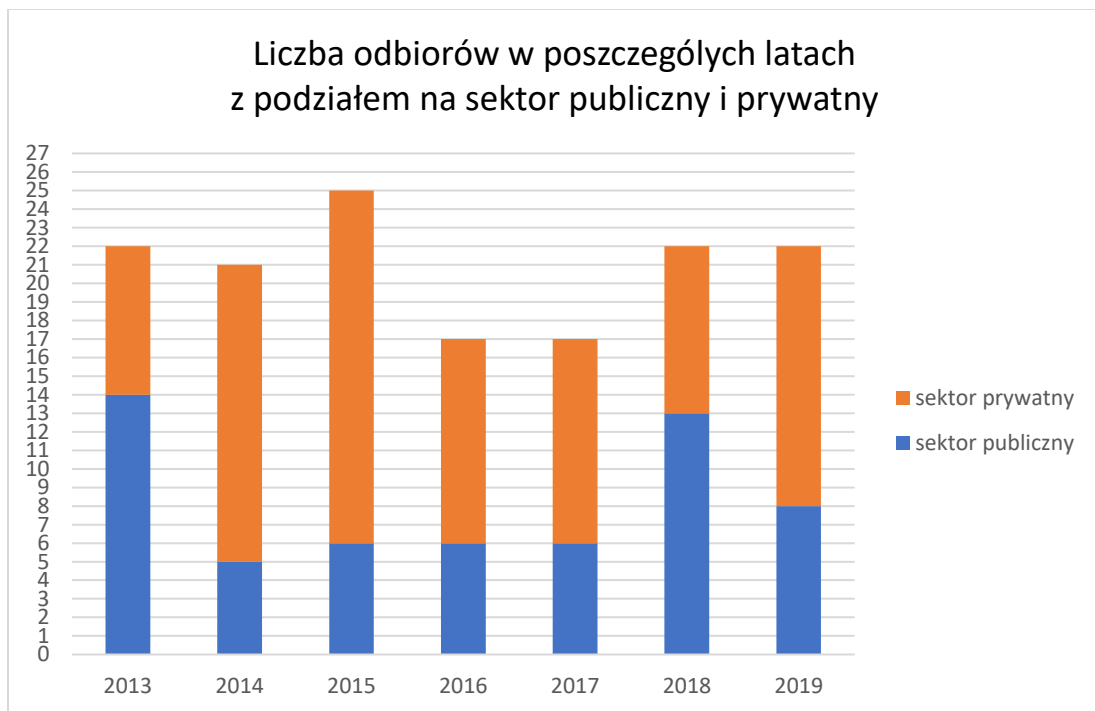
budynek mieszkalny wielorodzinny w Nisku przy ul. Wańkowicza.

Oceniając analizowany okres należy stwierdzić, że:

- przedsięwzięcia opiniowane w zakresie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko są przykładem na to, że w naszym powiecie zostaną wybudowane, zmodernizowane lub rozbudowane między innymi, takie obiekty jak: drogi publiczne, oczyszczalnia ścieków, szpital powiatowy, zbiornik wodny do celów rekreacyjnych, terminal paliw,
- zrealizowane w 2019 roku inwestycje celu publicznego zapewnią mieszkańcom powiatu niżańskiego bezpieczne i higieniczne z nich korzystanie, ze względu na

posiadające w przeważającej większości wysokie standardy wykończenia i wyposażenia wewnątrz pomieszczeń, a także odpowiednie zaplecze socjalne i sanitarne,

- z oddanych do użytkowania 22 inwestycji, 8 należy do sektora publicznego, 14 inwestycji zrealizowano w sektorze prywatnym.
- w odniesieniu do poprzednich lat liczba odbiorów utrzymuje się na bardzo podobnym poziomie.

DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE PROMOCJI ZDROWIA I OŚWIATY ZDROWOTNEJ

Oświata zdrowotna i promocja zdrowia swoją działalność prowadzi w ramach realizacji zadań wynikających z wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, sytuacji epidemiologicznej, występujących problemów i potrzeb zdrowotnych społeczeństwa powiatu nizańskiego. Prowadzone działania zmierzały do poprawy kondycji zdrowotnej ludności i wypracowania zachowań prozdrowotnych.

Działania te były ukierunkowane przede wszystkim na współpracę z placówkami oświatowo-wychowawczymi, ochrony zdrowia, samorządami i instytucjami działającymi na terenie naszego powiatu.

W oparciu o wytyczone cele oraz potrzeby środowiska lokalnego w roku 2019 realizowano poniższe **programy edukacyjno- profilaktyczne oraz interwencje nieprogramowe.**

1. Profilaktyka nadwagi i otyłości

Celem programu „**Trzymaj Formę!**” jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

Celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie. Skierowany do uczniów klas V-VIII szkół podstawowych, klas gimnazjalnych i ich rodziców. Program dotyczy promocji zdrowego stylu życia. Wdraża zasady zbilansowanej diety, aktywności fizycznej, odpowiedzialności za własne zdrowie poprzez dokonywanie właściwych wyborów.

W powiecie nizańskim program „Trzymaj Formę” w roku szkolnym 2018/19 realizowało 23 szkoły (28 szkół łącznie z klasami gimnazjalnymi). Edukacją objęto ogółem 1032 uczniów klas V-VIII szkół podstawowych, 155 uczniów III klas gimnazjum, 116 realizatorów programu, 847 rodziców.

W ramach realizacji dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne do szkół, koordynowano konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia: „Trzymaj Formę” na etapie powiatowym, konkurs na plakat „Trzymaj Formę Aktywnie i Zdrowo”, czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w szkołach, przeprowadzono 16 wizytacji programowych, koordynowano sprawozdanie elektroniczne z realizacji programu 2018/2019.

2. Profilaktyka palenia tytoniu

Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „**Czyste powietrze wokół na**” adresowany jest do dzieci przedszkolnych, z udziałem rodziców i opiekunów. Stanowi on pierwsze ogniwo w cyklu programów antytytoniowych. Program ma charakter profilaktyczny, ale przede wszystkim ma na celu wykształcenie u dzieci świadomej postawy ochrony własnego zdrowia w sytuacjach, gdy są skazane na bezpośredni kontakt z palącymi.

W powiecie niżańskim program w roku szkolnym 2018/19 realizowany był przez 32 placówki. Edukacją objęto 968 dzieci, 674 rodziców, 32 realizatorów programu.

W ramach programu podejmowane były narady z dyrektorami, instruktaże, szkolenia indywidualne dla nowych koordynatorów programu, dystrybuowano materiały edukacyjne do szkół/przedszkoli, gdzie realizowany jest program, przeprowadzono 16 wizytacji programowych.

Program edukacyjny „**Nie pal przy mnie, proszę**” skierowany do uczniów klas I – III szkół podstawowych.

Ma charakter profilaktyczny, ale przede wszystkim jego celem jest wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy, a także zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu.

W roku szkolnym 2018/19 w programie uczestniczyło 24 placówki (w tym 1 przedszkole). Edukacją objęto 642 uczniów klas I-III szkół podstawowych (w tym dzieci przedszkolne- 75), 450 rodziców, 24 realizatorów.

W ramach kontynuacji programu sporządzano narady, instruktaże, prowadzono kolportaż materiałów edukacyjnych, przeprowadzono 10 wizytacji w szkołach realizujących program.

Program profilaktyki palenia tytoniu „**Znajdź właściwe rozwiązanie**” skierowany do uczniów starszych klas szkoły podstawowej i klas gimnazjalnych

Celem programu jest zwiększanie odpowiedzialności za własne zdrowie wśród uczniów oraz kształtowanie postawy wspierania ludzi, którzy pragną zerwać z nałogiem. Konstrukcja programu uwzględnia zajęcia, podczas których młodzież uczy się asertywności.

W roku szkolnym 2018/19 program realizowało 22 szkoły. Edukacją 867 uczniów (w tym uczniowie klas IV-VIII- 760, III klasy gimnazjum- 107), 662 rodziców, 22 realizatorów programu. W ramach programu przeprowadzono narady dot. inauguracji programu, szkolenia indywidualne, dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne do szkół, przeprowadzono 9 wizytacji w szkołach realizujących program.

Program edukacyjny „**Bieg po zdrowie**” opracowany przez Główny Inspektorat Sanitarny we współpracy z ekspertami realizowany był w szkołach podstawowych. Odbiorcami programu byli uczniowie klas IV. W realizacji programu uczestniczyło 18 szkół podstawowych (ogółem 26 klas IV).

Program jest pozytywnie odbierany przez uczniów i ich rodziców. Uczniowie byli bardzo zaangażowani w realizację programu, bardzo chętnie uczestniczyli w zajęciach.

W ramach programu przeprowadzono narady dot. inauguracji programu w szkołach, instruktaże, szkolenia indywidualne dla nowych koordynatorów, dystrybuowano materiały edukacyjne, przeprowadzono 13 wizytacji w szkołach realizujących program.

Działania w ramach interwencji nieprogramowych „**Światowy Dzień bez Tytoniu**” i „**Światowy Dzień Rzucania Palenia**” skierowane były do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem biernych palaczy w celu zmniejszania zachorowań i zgonów wynikających z palenia tytoniu.

Zorganizowano III edycję powiatowego konkursu plastycznego pn. „**Nie pal przy mnie, proszę**” dla placówek realizujących programy edukacji antytytoniowej „Nie pal przy mnie proszę”, „Czyste powietrze wokół nas”. Do konkursu wpłynęło ogółem 41 prac plastycznych z 13 placówek. W ramach rozstrzygnięcia konkursu w kategorii wiekowej 7-9 lat wyłoniono 5 laureatów oraz przyznano 1 wyróżnienie.

W dniu 17 czerwca 2019r. odbyło się uroczyste podsumowanie III edycji powiatowego konkursu plastycznego pn. „**Nie pal przy mnie, proszę**”.

Wszyscy laureaci konkursu otrzymali nagrody rzeczowe oraz dyplomy. Fundatorami nagród byli: Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nisku, Burmistrz Gminy i Miasta Nisko, Burmistrz Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem, Wójt Gminy Harasiuki, Wójt Gminy Jeżowe.

Informacja o rozstrzygnięciu konkursu została opublikowana w lokalnej gazecie „Sztafeta” oraz w nizańskim portalu społecznościowym.

3. Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

W powiecie nizańskim realizowano VI edycję programu „ARS, czyli jak dbać o miłość” w ramach Projektu KIK/68 pt. „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”.

Celem programu jest ograniczenie skutków zdrowotnych i społecznych używania substancji psychoaktywnych (np. alkoholu, tytoniu, narkotyków i dopalaczy). Program adresowany jest do młodzieży ze szkół ponadpodstawowych. Ogólnopolski Program „ARS, czyli jak dbać o miłość” jest w Bazie Programów Rekomendowanych.

W roku szkolnym 2018/19 program realizowany był w Internacie szkoły ponadgimnazjalnej. i swoim zasięgiem objął 46 uczniów, 4 rodziców, 4 realizatorów programu.

W ramach działań przeprowadzono 1 wizytację dot. realizacji programu, czuвано nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówce, badaniem ankietowym wśród młodzieży, rozpropagowano ogólnopolski konkursu „Szkoła wolna od używek”.

W ramach Projektu KIK/68 kontynuowano realizację **X Wojewódzkiego Przeglądu Małych Form Teatralnych** pt. „Porozmawiajmy o uzależnieniach”.

W dniu 14 maja 2019r. w Niżańskim Centrum Kultury „Sokół” w Nisku odbyły się Eliminacje Powiatowe X Wojewódzkiego Przeglądu Małych Form Teatralnych pt. „Porozmawiajmy o uzależnieniach”.

Organizatorem konkursu była Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nisku.

Patronat nad konkursem sprawował Starosta Niżański, Burmistrz Gminy i Miasta Nisko, Burmistrz Gminy i

Miasta Ulanów, Wójt Gminy Jeżowe, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rzeszowie. Partnerem Przeglądu było Niżańskie Centrum Kultury „Sokół” w Nisku.

Do Przeglądu zostały zaproszone wszystkie szkoły podstawowe, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalne.

Zakres tematyczny przeglądu obejmował profilaktykę uzależnień. Poprzez konkurs przekazywane były rzeczywiste informacje dotyczące uzależnienia od nikotyny, alkoholu, narkotyków, szkodliwość biernego i czynnego palenia papierosów, szkodliwość używania alkoholu i narkotyków oraz kształtowanie prawidłowych, zdrowych postaw i odpowiedzialności za zdrowie swoje i swoich bliskich.

W eliminacjach powiatowych Przeglądu udział wzięły 3 zespoły teatralne młodzieży VII i VIII klas szkół podstawowych oraz III klasy gimnazjum z terenu powiatu nizańskiego (PSP w Kurzynie Średniej, PSP w Starym Narcie, PSP Nr 5 w Nisku).

Laureaci wzięli udział w X Wojewódzkim Przeglądzie Małych Form Teatralnych, który odbył się 24 maja 2019r. w Młodzieżowym Domu Kultury w Rzeszowie.

W dniu 31 maja 2019r. w Nizańskim Centrum Kultury „Sokół” w Nisku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nisku przy współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Rzeszowie, Komendą Powiatową Policji w Nisku, Poradnią Leczenia Uzależnień w Nisku oraz Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Nisku zorganizował konferencję pod patronatem Starosty Nizańskiego *pt. „ Narkotyki, dopalacze – zagrożeniem dla zdrowia publicznego”*.

W Konferencji wzięli udział: dyrektorzy szkół, pedagodzy, psycholodzy, wychowawcy, kierownicy i przedstawiciele Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Nisku oraz Ośrodków Pomocy Społecznej, pracownicy instytucji samorządowych, funkcjonariusze Policji i Straży Pożarnej w Nisku, pracownicy PSSE w Nisku, przedstawiciele mediów lokalnych i mass mediów.

Celem Konferencji było przedstawienie zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez nowe narkotyki oraz budowanie świadomości, że zwalczanie tzw. „dopalaczy” jest skuteczne wówczas, jeśli profesjonalny system nadzoru jest powiązany z działaniami edukacyjnymi.

W dniu 25 października 2019r. w Nizańskim Centrum Historii i Tradycji w Nisku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nisku przy współpracy z Wojewódzką Stacją

Sanitarno – Epidemiologiczną w Rzeszowie, Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Olsztynie, Komendą Powiatową Policji w Nisku oraz Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Nisku zorganizował konferencję pod patronatem Starosty Nizańskiego **pt. „Uzależnienia behawioralne i od substancji psychoaktywnych – zachowania problemowe młodzieży”**.

W Konferencji wzięli udział: dyrektorzy szkół, nauczyciele, pedagodzy, psycholodzy, pielęgniarki środowiska szkolnego, przedstawiciele Poradni Leczenia Uzależnień w Nisku oraz Ośrodków Pomocy Społecznej, pracownicy instytucji samorządowych i innych jednostek, pracownicy PSSE w Nisku, przedstawiciele mediów lokalnych i mass mediów.

Celem Konferencji było ograniczenie problemów społecznych i zdrowotnych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi wśród młodzieży.

Ponadto w ramach realizacji Projektu KIK/68 oraz

programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2018-2020” w obszarze „Edukacja dla bezpieczeństwa” w dniu 04.12.2019r. przedstawiciele PPIS w Nisku zorganizowali spotkanie profilaktyczne w ramach, którego wygłoszono wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej „Dopalacze kradną

życie”, przekazano najważniejsze informacje dot. problemu dopalaczy i substancji psychoaktywnych. Podsumowaniem prelekcji była emisja filmu „Stop dopalaczom” oraz warsztaty profilaktyczne dla uczniów klas I- szych i II – ich technikum. Zajęcia przeprowadzono z wykorzystaniem narkogogli i alkogogli. Zajęcia te uświadomiły młodzieży, jakie zagrożenia wynikają z zażywania dopalaczy, substancji psychoaktywnych i alkoholu.

Podsumowanie Projektu „Razem bezpieczniej na terenie powiatu niżańskiego-etap III” odbyło się 13 grudnia 2019r.

4. Krajowy Program

Zapobiegania HIV i Zwalczenia AIDS

Program edukacyjny dla dzieci klas I-III szkół podstawowych „Zawsze razem” to kształtowanie u dzieci właściwych postaw i zachowań wobec słabszych rówieśników, unikanie zachowań ryzykownych oraz podejmowanie zdrowych wyborów życiowych.

Realizacja programu w roku szkolnym 2018/19 przebiegała w 12 placówkach. Edukacją objęto 249 dzieci klas I-III szkół podstawowych, 232 rodziców, 15 realizatorów programu. W ramach monitoringu przeprowadzono 5 wizytacji w szkołach realizujących program. Ponadto przeprowadzano narady dotyczące inauguracji oraz kontynuacji realizacji programu, szkolenia indywidualne, instruktaże, dystrybucję materiałów edukacyjnych.

Realizacja programu edukacyjnego „Zapobieganie HIV/AIDS i chorobom przenoszonym drogą płciową. Edukacja młodzieży szkolnej” miała na celu zapoznanie młodzieży

z problematyką HIV/AIDS, uświadomienie im jak łatwo można zarazić się wirusem HIV. Za sprawą materiałów edukacyjnych oraz zajęć wzrósł poziom wiedzy na temat HIV i AIDS wśród społeczności lokalnej, zmiana postaw i zachowań ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności za zdrowie własne i najbliższych, rozpowszechnienie postaw tolerancji wobec osób zakażonych HIV.

W powiecie nizańskim program w roku szkolnym 2018/19 realizowało 9 szkół w tym 4 szkoły ponadgimnazjalne (2 technika, 2 licea), 3 szkoły podstawowe (Klasy VIII), 2 szkoły podstawowe (III klasy gimnazjalne). Ogółem objęto 258 uczniów, 10 nauczycieli (realizatorów), 50 rodziców.

W ramach monitoringu przeprowadzono 4 wizytacje w szkołach realizujących program. Rozpropagowano informacje dot. wojewódzkiego konkursu plastycznego „Porozmawiajmy o AIDS”, III edycji powiatowego konkursu wiedzy „Co wiesz o HIV/AIDS?” oraz sprawozdawczości z realizacji programu. Informacje dot. konkursów zostały zamieszczone na stronie internetowej PSSE Nisko. Przeprowadzono narady inauguracyjne i szkolenia indywidualne dla koordynatorów programu.

W dniu 18 grudnia 2019r. w auli Regionalnego Centrum Edukacji Zawodowej w Nisku z okazji obchodów Światowego Dnia AIDS odbyła się **III edycja powiatowego konkursu**

wiedzy pn. „Co wiesz o HIV/AIDS?” dla młodzieży VII i VIII klas szkół podstawowych i młodzieży szkół ponadpodstawowych.

Do konkursu zgłosiło się 15 uczniów natomiast w dniu konkursu udział wzięło 13 uczniów z Publicznej Szkoły Podstawowej w Hucie

Krzyszowskiej, Publicznej Szkoły Podstawowej w Hucisku, Zespołu Szkolno Przedszkolnego w Jarocinie oraz Internatu RCEZ w Nisku.

Młodzież miała za zadanie rozwiązać test składający się z 30 pytań dotyczących problematyki HIV/AIDS. Następnie komisja złożona z przedstawicieli PPIS w Nisku oceniły prace i wyłoniły laureatów konkursu.

Odbyło się uroczyste ogłoszenie wyników połączone z wręczeniem nagród zwycięzcom. Laureaci w dwóch kategoriach otrzymali cenne nagrody rzeczowe oraz dyplomy. Nagrody zostały ufundowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nisku, Starostę Nizańskiego i Wójta Gminy Harasiuki.

W ramach realizacji kampanii „**Mam czas rozmawiać**” do Szpitala Powiatowego w Nisku zostały przekazane materiały informacyjne. Kampania promująca dialog międzypokoleniowy o zdrowiu, której celem jest przypomnienie, że problem HIV/AIDS może dotyczyć każdego bez względu na wiek, status społeczny, miejsce zamieszkania, przekonania czy też płeć. Dodatkowo rozpropagowano akcję profilaktyczną „**Mój Walenty jest the best, idzie ze mną zrobić test**” skierowaną do młodych, pełnoletnich osób, celem zachęcenia do wykonania testu w kierunku HIV, a tym samym promowanie zachowań prozdrowotnych wśród młodzieży oraz przyjmowania pozytywnej postawy wobec osób żyjących z wirusem.

5. Profilaktyka nowotworów

Program „**Wybierz Życie – Pierwszy Krok**” skierowany jest do uczniów starszych klas szkół podstawowych, uczniów szkół ponadpodstawowych – dziewcząt i chłopców z klas I, rodziców uczniów oraz kadry pedagogicznej. Jego głównym zadaniem jest zachęcanie do odpowiedzialności za zdrowie swoje i najbliższego otoczenia poprzez m.in. regularne wykonywanie badań cytologicznych.

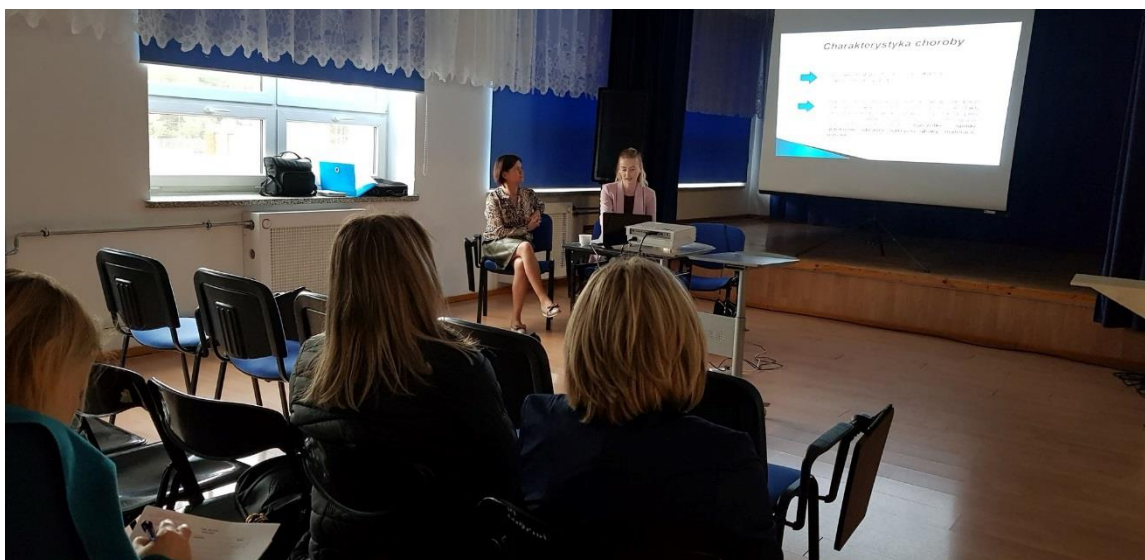
W powiecie niżańskim w roku szkolnym 2018/19 program realizowany był przez 4 szkoły w tym (1 technikum, 1 liceum ogólnokształcące, 2 szkoły podstawowe (klasy VIII i klasy III gimnazjum). Ogółem realizacją programu objęto 150 uczniów, 9 realizatorów, 34 rodziców. Ponadto została przeprowadzona ewaluacja w 1 szkole (11 uczniów objętych ankietyzacją). W ramach monitoringu przeprowadzono 3 wizytacje w szkołach realizujących program, prowadzono dystrybucję materiałów.

Program edukacyjny z zakresu profilaktyki raka czerniaka „**Znamie!** **Znam je?**” skierowany jest do szkół ponadpodstawowych. Jego celem jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań.

W roku szkolnym 2018/19 IV edycję programu realizowało 3 szkoły ponadgimnazjalne (2 licea, 1 technikum). Edukacją objęto 137 uczniów klas I-III szkół ponadgimnazjalnych, 2 realizatorów.

Prowadzono działania informacyjno-edukacyjne dot. uświadamiania ryzyka związanego z nadmiernym narażeniem na promieniowanie ultrafioletowe w ramach kampanii „**Jasne jak słońce**”. Prowadzono dystrybucję materiałów (plakatów) do szkół średnich, szkół podstawowych i przedszkoli.

6. Profilaktyka pedikulozy

W ramach podjętych działań informacyjno-edukacyjnych dot. profilaktyki wszawicy oraz zasad higieny zorganizowano w szkole spotkanie profilaktyczne dla rodziców. Zakres tematyczny obejmował problem występowania wszawicy, zadania szkoły, wytyczne i sposoby postępowania w przypadku wykrycia wszawicy w placówce, możliwości zapobiegania wszawicy oraz rolę rodziców. Ponadto przedstawiono aktualne regulacje prawne

oraz zadania PIS w tym zakresie. Pozostawiono materiały informacyjne dla rodziców. Zadaniem objęto 68 osób w tym rodzice, nauczyciele.

Ponadto prowadzono dystrybucję materiałów do szkół/przedszkoli (17 placówek) oraz przekazano materiały do Ośrodka Pomocy Społecznej. Materiały edukacyjne na temat profilaktyki i sposobów

zwalczania wszawicy zostały zamieszczone na stronie internetowej PSSE.

7. Profilaktyka chorób zakaźnych

W roku szkolnym 2018/19 kontynuowano realizację programu „**Podstępne WZW**”. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie, pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dot. zachowań zdrowotnych własnych i innych ludzi oraz kształtowanie postawy tolerancji i zrozumienia wobec osób zakażonych.

Program realizowany był w 3 szkołach ponadgimnazjalnych (1 technikum, 1 liceum, 1 szkoła branżowa). Edukacją objęto 117 uczniów klas II-III szkół ponadgimnazjalnych, 6 realizatorów.

W ramach monitoringu przeprowadzono 3 wizytacje w szkołach realizujących program.

Podjęmowano działania informacyjno-edukacyjne w zakresie profilaktyki **Grypy, Ospy, Odry**.

8. Działania informacyjno-edukacyjne promujące zachowania prozdrowotne w środowisku, miejscach pracy i pobytu.

Program edukacyjny „**Moje dziecko idzie do szkoły**” skierowany jest do dzieci w wieku wczesnoszkolnym, ich rodziców i opiekunów. Realizatorami Programu w placówkach oświatowo-wychowawczych byli nauczyciele nauczania przedszkolnego i zintegrowanego, opiekunowie świetlicy, pielęgniarki środowiska szkolnego, szkolni koordynatorzy.

Celem programu jest ukształtowanie nawyków i umiejętności prozdrowotnych wśród dzieci oraz podniesienie poziomu wiedzy u rodziców i opiekunów na temat wybranych elementów

zdrowego stylu życia i uświadomienie im ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych.

W powiecie niżańskim w roku szkolnym 2018/19 program realizowało 15 placówek (14 szkół podstawowych, 1 przedszkole).

Edukacją objęto 329 dzieci klas 0-I szkół podstawowych/przedszkola, 317 rodziców, 26 realizatorów. W ramach monitoringu przeprowadzono 6 wizytacji w placówkach realizujących program.

W ramach akcji letniej „**Bezpieczne wakacje**” i akcji zimowej „**Bezpieczne ferie**” organizowane były spotkania z uczestnikami form wypoczynku. Celem akcji było zapewnienie uczestnikom bezpiecznego wypoczynku na terenie powiatu uwzględniając działania z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki w tym profilaktyki uzależnień. Podczas wypoczynku letniego podejmowano działania (pogadanki, instruktaże, projekcję filmów, zajęcia warsztatowe, dystrybucję materiałów).

Tematyka dotyczyła:

właściwych i bezpiecznych zachowań nad wodą, w lesie, w górach, na drodze, zapobiegania ukąszeniom przez kleszcze, bezpiecznego opalania, zasad profilaktyki czerniaka, profilaktyki zatruc pokarmowych, profilaktyki wszawicy, zachowań prozdrowotnych w tym związanych z uzależnieniem od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych).

Wyemitowano filmy edukacyjne dot. samoobserwacji skóry, kleszczy.

Informacje dot. zasad bezpieczeństwa i higieny zostały zamieszczone na stronie internetowej PSSE w Nisku.

W ramach prowadzonej działalności obchodzono **Światowy Dzień Zdrowia** przypadający każdego roku na dzień 7 kwietnia. W roku 2019 hasłem przewodnim ŚDZ było „Zdrowie dla wszystkich”. Informacje zostały przekazane do podmiotów leczniczych, samorządów oraz do lokalnych mediów i zamieszczone na stronie internetowej PSSE.

9. Profilaktyka zatruc grzybami

W dniu 18.08.2019r. w ramach organizowanych Dożynek Powiatu Nizańskiego zorganizowano wystawę makiet grzybów przygotowaną przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Rzeszowie i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Nisku.

Wystawa miała przede wszystkim wymiar profilaktyczny i miała przybliżyć zwiedzającym problem zatruc grzybami poprzez zapoznanie ich z charakterystycznymi cechami grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących.

W trakcie jej trwania uczestnicy, oprócz podziwiania wspaniałych i różnorodnych okazów grzybów, mieli również możliwość uzyskania porad grzyboznawców oraz otrzymania materiałów informacyjnych.

10. Patronat

W 2019r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nisku objął Patronat nad X Festiwalem Piosenki Promującej Zdrowie oraz nad XV Międzyszkolnym Konkuresem Ekologiczno-Przyrodniczym.

PODSUMOWANIE

Działalność Pionu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia dotyczyła: kontynuacji i wdrażania programów edukacyjnych o zasięgu ogólnopolskim i wojewódzkim, wspierania realizatorów programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych poprzez organizowanie szkoleń i porad, udostępnianie materiałów, udzielanie pomocy merytorycznej i metodycznej, publikacje w środkach masowego przekazu, koordynowania programów i przedsięwzięć oświatowo-zdrowotnych poprzez inicjowanie działań, nadzorowanie, monitorowanie i ocenę ich realizacji.

W placówkach nauczania i wychowania na terenie powiatu niżańskiego przeprowadzono łącznie 89 wizytacji z działalności oświatowo -zdrowotnej i promocji zdrowia.

Przy organizacji przedsięwzięć w analizowanym okresie współpracowano z WSSE w Rzeszowie, WSSE w Olsztynie, Starostwem Powiatowym w Nisku, Urzędami Gmin, Urzędami Gmin i Miast, SPZZOZ w Nisku, Komendą Powiatową Policji w Nisku, Prokuraturą Rejonową w Nisku, Nizańskim Centrum Kultury „Sokół” w Nisku, Poradnią Leczenia Uzależnień w Nisku, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Nisku, podmiotami leczniczymi, Sądem Rejonowym w Nisku, Nizańskim Centrum Historii i Tradycji, placówkami nauczania i wychowania, organizatorami wypoczynku letniego i zimowego.

Informacje z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia przekazywano na bieżąco do lokalnej prasy, jak również umieszczano na stronie internetowej i na tablicy informacyjnej Powiatowej Stacji Sanitarno -Epidemiologicznej w Nisku.